



Leto XXXIII. Številka 83

Ustanovitelji: občinska konferenca SZDL  
Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka  
in Tržič – Izdaja Časopisno podjetje  
Glas Kranj – Glavni urednik Igor Slavec  
– Odgovorni urednik Andrej Zalar

# GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

## Mladi za praznik svetovne organizacije

LJUBLJANA – Slovenski klubi Organizacije združenih narodov, v Sloveniji jih je že 48, združujejo pa nad 12.000 članov, so v šolskem centru Republikega sekretariata za zunanje zadeve v Tacnu nad Tržičem proslavili 24. oktobra, dan, ko je bila pred 25. leti ustanovljena Organizacija združenih narodov. Srečanje je imelo vsestranski pomen in program. Na sporednu bila najrazličnejša športna prireditev in preizkusi značilnih mladih članov klubov OZN, ki se v Tacnu še bolj spoznali in navezali prijateljske veze. Klubi OZN imajo izredno pomen pri naših prizadevanjih za podprtje delavcev in politike, je dejala govornica Marija Vilfan, predsednica društva za združene narode Slovenije. Na slovesnosti so podelili priznanja klubom OZN, šolam in mestom. Med nagradjenimi je tudi Škofjeloška osnovna šola Frančiška Prešerna. Ob dnevu Organizacije združenih narodov je posredovala najboljši likovni in fotografiski prispevek.

-jk

Jubilej samoupravljanja v tržiškem Peku

## Uspehi delavčevega odločanja

Tržiški Pek je v soboto proslavil 30. obletnico uvedbe delavskega samoupravljanja, v tem obdobju pa je največja tržiška delovna organizacija ob izpopolnjevanju samoupravne organizirnosti dosegala izjemne poslovne rezultate – Spontana zahvala dosedanjemu direktorju Janezu Bedini, katerega dolžnosti prevzema Franc Grašič.

Tržič – Osemindvajsetega oktobra leta 1950 so v tržiškem Peku izvolili prvi delavski svet in upravni odbor in s tem uresničili zgodovinski smisel boja delavskega razreda. Od tega trenutka dalje so delavci Peka sledili vsem družbenim spremembam in jim prilagajali samoupravno organiziranost. Že leta 1956 so osnovali delovne enote, leta 1974 med prvimi temeljne organizacije, leta 1977 pa so na osnovi programa delavskega sveta in družbenopolitičnih organizacij začeli uresničevati zakon o združenem delu. Svojega znanja v Peku niso nikdar lastili samo zase, ga zapirali za tovarniško ograjo, ampak so ga širili tja, kjer so ga potrebovali, kjer ga niso imeli. Med prvimi so gradili na manj razvijenih območjih države, krojili kvalitetni vrh naše obutvene industrije in dokazovali, da je njihovo delo pravilno in da sta

samouprava in dobro delo medsebojno povezana, je v soboto na slovesni seji skupnega delavskega sveta v počastitev 30. obletnice samoupravljanja povedala predsednica Breda Miščevič.

Janez Bedina, direktor delovne organizacije, je v zgoščenih besedah odrisal Pekovo preteklost in sedanost. Stevilni mejniki so v njegovem razvoju v treh desetletjih samoupravljanja: od leta 1968, ko so v Sovjetsko zvezo izvozili prvi milijon parov obutve, do lani in letos, ko izvoz Peka na konvertibilno po-

### Nadaljevanje na 3. str.

## Filmsko gledališče

Kranj – V četrtek bo v kinu Center na sporednu drugo delo iz jesenskega ciklusa filmskega gledališča. To je ameriški glasbeni film Zadnji valček, ki ga je režiral Martin Scorsese. Film je zabeležil edinstven zgodovinski dogodek, poslovni koncert najbolj znanega ameriškega estradnega ansambla The Band. Na koncertu so sodelovali Bob Dylan, Jon Mitchell, Neil Diamond, Neil Young, Van Morrison, Muddy Waters, Eric Clapton, Dr. John, Ronnie Hawkins in Paul Butterfield. Še bolj kot je spektakularna glasba, je nenavadna retrospektiva življenja tega ansambla, ki ga režiser slika med posemernimi pevskimi točkami.



Proslavitev tridesetletnice samoupravljanja v IBI. – Foto: F. Perdan

## RADOVLJICA –

Sezona jesenskih krosov je končana. Radovljčani so v nedeljo odlično organizirali letošnji jubilejni petnajsti republiški kros Dela. Na odlično pripravljenih progah v Radovljici se je tokrat zbral tisoč sedemstoosemdeset tekmovalcev in tekmovalk iz devetinštiridesetih slovenskih občin. Med njimi je bilo tudi osemdeset pripadnikov naših oboroženih sil. Če k temu dodamo še vse občinske krose, je skupaj nastopilo nad 180.000 udeležencev. To pa je lepa številka in prireditve so dosegle svoj namen. (-dh)

– Foto: F. Perdan

Kranj, torek, 28. 10. 1980

Cena: 7 din

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih.



## 70-letnica Borisa Zihlera

Dne 25. oktobra je minilo 70 let od rojstva revolucionarja, misleca in pedagoga, škofjeloškega rojaka, akademika Borisa Zihlerja. Ob tem jubileju so v prostorih Transturista v Škofji Loki odprli razstavo njegovih del, hkrati pa so tam potekali tradicionalni Ziherlovi dnevi.

»Ziherlova dela so nastajala predvsem kot odgovor na aktualna vprašanja časa in prostora. Marksizma torej ni pojmoval v nekem profesionalnem smislu, marveč predvsem kot angažirano misel, ki je sestavni del sodobne socialistične revolucije ali naporov za osvobajanje delavskega razreda, narodov in človeka,« je ob otvoritvi razstave poudaril dr. Boris Majer.

Boris Zihrl marksizma ni pojmoval kot zgolj teorijo ali metodo ali napotilo za akcijo, ampak kot enotnost vseh treh prvin, enotnost, ki veča spoznavno sposobnost in praktično sposobnost socialističnih sil. Zato je Boris Zihrl ostro kritiziral različne abstrakcije v znanosti in filozofiji, po drugi strani pa zavračal slepi praktizem, ki v spopadu z vsakdanjimi nalogami izgublja in pogosto tudi izgubi izpred oči dolgoročne cilje družbenega razvoja.

Celovitost revolucionarne osebnosti in dela pa se kaže tudi v tematskih krogih Ziherlovega delovanja. Le-to obsega znanstveno teoretska dela, eseistične, polemične, publicistične članke, priložnostne, bolj ali manj programske prispevke, prevajanje, uredništvo in redakcije marksističnih besedil ter seveda raznovrstno pedagoško dejavnost ter kon-

kretno politično aktivnost. Skozi vsa obdobja njegovega življenja se prepletajo vse te dejavnosti, le da so v posameznih obdobjjih nekatera bolj poudarjena pač v odvisnosti od zatev zgodovinskega trenutka.

Kot je še poudaril dr. Boris Majer, si je Boris Zihrl kot revolucionar in znanstvenik s svojim delom že postavil stevilne spominske kamne na tleh slovenske znanosti in kulture in zato njegov nikoli ugasli revolucionarni žar odseva prav na vseh področjih, kjer si prizadevamo spremnjeni svet.

Na tradicionalnih Ziherlovinih dnevih, ki jih je priredila fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo v sodelovanju z marksističnim centrom pri CK ZKS in občinsko skupščino Škofja Loka, se je zbralo okoli 130 diplomantov FSPN, sociologov in drugih družbenopolitičnih delavcev.

Na dnevnevnem zborovanju, v četrtek in petek, so proučili vprašanja o družboslovnom raziskovanju in usmerjanju družbenega razvoja. Načrtovanje družbenega razvoja naj bi bilo namreč tesno navezano na marksistično usmerjeno raziskovanje kompleksne družbene prakse. Kot pa so ugotovili, raziskovalna dejavnost na sociološkem, politološkem in komunikološkem področju zaostaja za potrebami oblikovanja socialističnih samoupravnih odnosov. Zato je bil namen letosnjega srečanja kritično soočenje s problematiko družbenega usmerjanja in planiranja ter opredelitev mesta in pomena družboslovne raziskovanja pri družbenem planiraju L.S.

## 30-let samoupravljanja v IBI

## sprejeti sklepi so obveznost

Kranjski tovarni IBI so v soboto proslavili 30.-letnico samoupravljanja – Izredni uspehi v proizvodnji zagotavljajo visok družbeni standard in socialno varnost delavcev

Kranj – Pred tridesetimi leti so v industriji bombažnih izdelkov izvolili prvi delavski svet in s tem postavili temelje samoupravljanja. Od tega trenutka so stopili v družbenim razvojem in je IBI ena največjih delovnih organizacij, za izdelavo žakardskih tkanin v Jugoslaviji in svetu. Niso le izrednega napredka od teh tkaninskih strojev in slabih tkanin, temveč izredno veliko prinašajo tudi družbenemu stanovanju delavcev.

«Kao razvoj smo lahko dosegli,« je slavnostni govornik, predsednik delavskega sveta IBI Anton Šker, smo se vedno zavedali, da moramo sprejeti sklepe dosledno. Prav dosledno uredništvo sprejetih sklepov je omogočilo, da je danes njen položaj boljši od položaja celotne slovenske industrije. Slovenska industrija zaposluje okoli 50.000 delavcev, ki ustvarijo 10 odstotkov slovenske družbenega proizvoda, kar pa v poprečju zasluži v kovinsko-tkaninsko industriji, kateri je v zadnjih letih tekstilna industrija pomagala.«

Na slavnostni seji so podelili priznanja dosedanjim predsednikom delavskih svetov, delovnih jubilantov, se posebej pa so čestitali direktorj Francu Omanu ob 60-letnici in 25-letnici dela v IBIju.

L. Bogataj





Podelitev plaket ob 30. obletnici samoupravljanja v tržiškem Peku. Podelila jih dosedanji direktor Janez Bedina in predsednica delavskega sveta Božica Miščevič - Foto: F. Perdan

## Uspehi delavčevega odločanja

Nadaljevanje s 1. str.

dosegla dosegla 20 milijonov, na kliniko pa 10 milijonov, ko predstavila izvoz Peka 24 odstotkov konverzibilnega izvoza jugoslovanske industrije, čeprav ima le 5 odstotkov proizvodnih zmogljivosti, to v 132 poslovalnicah proda 10 odstotkov vse v državi prodane. To so uspehi razvoja v samoupravljanju, ko se je Peka zanimala pomena sovlaganja v suradni, ko je nekatere tudi sam začel razvijati, ko je vzpodbujal ustvarjeno delo vsakogar in obenem tudi za njegovo varnost in počutje kolektivu, gradil tovarne po Ju-

goslajji in dopolnjeval prodajno mrežo. To ostaja tudi srž prihodnjih usmeritev Peka.

Udeleženci sobotne slovesne seje skupnega delavskega sveta so se spontano in z dolgorajnim poslanjem poslovili od dosedanjega direktorja Janeza Bedine, ki je bil že izvoljen na novo dolžnost. 16 let je bil zvest Peku in opravil je najrazličnejše odgovorne naloge do glavnega direktorja. Njegovo dolžnost prevzema Franc Graščić. Tako se je odločil delavski svet na redni seji v soboto, pred slovensko sejo. Dolgoletnim sodelavcem in delavcem Peka pa so podelili zlate, srebrne in bronaste plakete Peka.

J. Košček



JE PRED NABORNO KOMISIJO - Mladi fantje, bodoči pripadniki enih sil socialistične Jugoslavije, stopajo pred naborne komisije. Teden je bil nabor v škofjeloški občini. Komisija je fantom določila in rod v Jugoslovanski ljudski armadi. - Foto: F. Perdan

Ko je stanovanjska stiska prehuda

## Žakaj nasilne vselitve?

V kranjski občini zraste na leto okoli 400 novih stanovanj, kar pa je bilo doslej glede na veliko priseljevanje novih prebivalcev premalo - Če ni ali stanovanj, cvetijo podnjemniški odnosi. Nekateri potrpežljivo čakajo po deset in več let stanovanje, nekateri spet skušajo preskočiti vrstne rede z nasilno vselitvijo - kljub

eden od vrste razlogov, ki pripeljejo do tega, da se nekdo neupravičeno vseli v stanovanje, ki mu ni dodeljeno. Včasih zamenjajo stanovanje zaradi visoke najemnine v privatnih hišah, lahko tudi zaradi različnih vzrokov izgubljajo podnjemniške pravice ali pa se vselijo v tuje boljše stanovanje, ker niso mogli več vzdržati v slabih prostorih, kot so recimo kleti, barake.

V kranjski občini zraste na leto okoli 400 novih stanovanj, kar je sicer glede na naravni prirast prebivalstva zadostno število, nikakor pa ne na število priseljenih prebivalcev. Vrsto let je namreč Kranj tako kot sicer ostale gorenjske občine zaposljal več kot 2 odstotka novih delavcev na leto, med njimi tudi veliko takih iz drugih slovenskih regij in iz drugih republik. Organizacije združenega dela pa, čeprav so te delavce potrebovale, niso mogle tudi vsem nuditi stanovanj. Ceprav družbeni dogovor o minimalnih standardih zahteva zagotovitev določene stanovanjske površine, pa vendar OZD, tega niso mogle uresničiti. Delavci brez stanovanj so se zato moralni znajti po svoje. Ob zaposlitvi so morali pokazati potrdilo, da imajo bivališče, le tako so tudi dobili delo. Ven-

## Razvita zdravstvo in šolstvo

*V radovljški občini ugotavljajo, da sta zdravstvo in šolstvo v primerjavi z ostalimi gorenjskimi občinami zadovoljivo razvita - Dovolj prostorne učilnice*

**Radovljica** - Člani radovljškega izvršnega sveta so na eni minulih sej precejšnjo pozornost posvetili tudi razvitosti zdravstva in osnovnega izobraževanja v občini. Skrbno so pretehtali vse podatke in tako ugotovili, da bo na področju skupne porabe v prihodnje treba zelo sledno varčevati in se zavzemati le za tiste naložbe, ki so resnično najbolj smotrne.

Po podatkih komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo so zdravstveni domovi v občini po neto površini na delavca na prvem mestu med gorenjskimi občinami, lekarne pa so na tretjem mestu. Število prebivalcev na zdravnika je ugodnejše kot v drugih gorenjskih občinah, po številu prebivalcev na zobnega zdravnika pa je radovljška občina na drugem mestu. Lani je bilo osnovno zdrav-

stvo med večjimi porabniki sredstev za bolnišnično zdravljenje, stroški zdravljenja na zavarovanca pa so bili na Gorenjskem najvišji, predvsem zaradi visokih stroškov zdravljenja izven regije. Ti stroški so tudi nad povprečjem Gorenjske in Slovenije. Po stroških na zdravila je Radovljica pod gorenjskim povprečjem, vendar je nad povprečjem po številu izdanih receptov na prebivalca in po vrednosti zdravil na zavarovano osebo. Tudi po vrednosti zdravil so nad republiškim povprečjem.

Povprečno število učencev na oddelek je po podatkih najnižje prav v Radovljici. Normativa - 32 učencev na oddelek - presega le osnovna šola v Radovljici, vse druge osnovne šole so pod normativi. Po številu oddelkov podaljšanega bivanja je

med gorenjskimi občinami Radovljica na tretjem mestu, najbolj pa si s tem oddelki pomagajo v Kranju, kjer imajo v vključenih 13 odstotkov učencev. Celodnevno osnovno šolo so najbolj razvili v jeseniški občini, kjer so v celodnevno šolo vključili 53 odstotkov učencev. V tej občini občuje drugo izmeno le 5 odstotkov otrok, v radovljški občini pa kar 23 odstotkov. Vendar pa so gorenjske občine še vedno nad republiškim povprečjem po razvitosnosti celodnevnega pouka.

V radovljški občini tako ugotavljajo, da sta zdravstvo in osnovno izobraževanje zadovoljivo razvita, prav tako tudi vzgojnovarstvena dejavnost. Čeprav je razumljivo, da bi marsikje še potrebovali nove objekte in nove, sodobnejše prostore, se bodo najbrž tem potreba vsaj v naslednjem srednjoročnem obdobju odpovedati. Prav smotrnost in varčevanje naj bi izražali vsi tisti sporazumi in plani, ki jih sprejemajo skupščine interesnih skupnosti.

D. Sedej

## Strožji ukrepi

**Tržič** - Septembra so v Retnjah in v Podljubelju našli lisici, pri katerih so s pregledom odkrili virus stekline. Območje tržiške občine, ki je dotedaj veljalo le za neposredno ogroženo, je s tem postalo okuženo. To pomeni, da je nevarnost bližu in da so nujni nekateri strožji ukrepi za preprečevanje ter zatiranje bolezni.

Izvršni svet skupščine občine Tržič je prejšnji teden sprejel novo odredbo o preventivnih ukrepih za boj proti steklini. Spremembe se med drugim nanašajo na obvezno cepljenje živine, namenjene za pašo in lovskih psov. Ti morajo biti cepljeni proti steklini vsakih šest mesecev, razen tega pa bodo morale lovskie družine odsljej voditi evidenco o lovu s psi oziroma o zaplenjenih morebitnih spremembah obnašanja pri njih in pri divjadi.

Občinski predpis, ki sloni tudi na novem zveznem pravilniku o preprečevanju, zatiranju in izkoreninjanju stekline, je še strožji, ko govorí o potepuških psih in mačkah. Zanje je predviden konec svobode, saj ponujenje največjo nevarnost za prenašanje bolezni. Izvršni svet je v zvezi s tem še posebej opozoril lastnike psov in mačkov, naj zivali privežejo ali zaprejo, lovenc, ki so zadolženi za odstrel pa, naj se akcij čim temeljitejje lotijo, sicer se utegne steklina še bolj razširi.

Vsa okužena območja v občini bodo Tržičani označili z opozorilnimi tablami, namenjenimi neobveznim turistom in občanom, da se bodo izogibali stikov z bolnimi ali že poginjenimi živalmi.

H. J.

## Tu smo - vaši smo

Ko bi bili znani podatki, koliko denarja se s krajevnimi in vaškimi samoprispevki zbore na Gorenjskem, bi najbrž ob visoki številki upravičeno zavzidhnil. Domala da ni kraja ali krajevne skupnosti, ki ne bi samoprispevkom z občasnim zbiranjem denarja urejevala ceste, vodovoda, gradila družbenih prostorov ali pač preskrbelo za vse tisto, kar si krajan najbolj želi.

Daleč od tega, da bi omalovaževali takšno zbiranje denarja in takšno reševanje problemov. Le da se ob tej množici samoprispevkov, predvsem pa o namanju zbiranja poraja po nekaterih občinskih skupščinah vrsta upravičenih vprašanj.

Ponavadi - kar večina - krajevne skupnosti razpišejo referendum za samoprispevek za polaganje asfalta. Potem se na vse vaške poti pač položi asfalt. Stroji pridejo in oddrijejo, da bi naslednje leto spet prihruneli v sosednjo krajevno skupnost, ki je samoprispevki za asfalt še razpisala. Asfalt se položi tudi tam in v tisti krajevni skupnosti, ki ima še kup drugih neurejenih vprašanj, denimo, vodovoda in kanalizacije. Vse, kar je pod zemljo, pravijo v Radovljici, jih zaenkrat in za zdaj še bolj malo zanima, pomembno je, da se v krajevni skupnosti gradi nov dom ali vije črni asfalt. Za kanalizacijo in vodo pa je itak komunalna ali druga interesna skupnost - za kaj pa sicer namenja denar?

Prav nič drugega ne moti pri krajevnih samoprispevkih kot prav njihova nepovezanost, njihova parcialnost, če hočete, njihova neusklenjenost. Mimo vseh programov interesnih skupnosti se načrtujejo, mimo vseh resničnih potreb širše družbenopolitične skupnosti in zato prihaja tudi do tega, da bodo v naslednjih letih morali asfalt samoprispevka razklopiti, kajti kanalizacija pod njim je dotrajana, vodovodne celi pa tudi že puščajo. Zahtevki, ki prihajajo na interesne skupnosti, so resnično tisti in taki, ki se zavzemajo za ureditev stvari pod zemljoi, če, asfalt smo položili, samoprispevek plačali, ostalo pa je vaša stvar.

Kaj vendar ne bi bilo bolje, ki bi se programsko bolje povezali in z druženim denarjem, v takšni ali drugačni obliki, veliko več in bolje reševali problematiko? Prav zato se v radovljški občini že zavzemajo, da bi vključili v družbeni plan občine vse tiste obveznosti in naloge, ki bi jih reševali tudi s krajevnimi samoprispevkami. S posebnim mehanizmom v družbenem dogovoru naj bi usklajevali vse krajevne samoprispevke in tako bolje reševali problematiko posamezne krajevne skupnosti in naslopnih problematiko vse družbenopolitične skupnosti.

D. Sedej



Streha nad glavo je lahko zelo različna: od solidnega stanovanja, do kleti, barake, sušilnice ali celo kombija. Brez dvoma je stanovanjska stiska nekaterih res huda, toda takole poudarjanje stiske je lahko pravil pritisk na delovanje stanovanj neučakanim »socialnim problemom«. - Foto: F. Perdan

»stalni« kandidati za nasilne vselitve. Če ne zmoračo oderuške najemnine, če prekršijo podnjemniško pogodbo zaradi nereda, nečistoće ali česa drugega - še pogosteje je to poroka oziroma povečanje družine - si morajo poiskati drugo streho. Da bi čakali na dodelitev stanovanja v organizaciji združenega dela ali na solidarnostno stanovanje - to je najbrž dokaj dolga pot in niti nimajo vseh pogojev zanje. Večina takih, ki se je nasilno vselila v stanovanja, se je odločila za tako dejanje izključno zarada stiske; pri tem pa navadno niti ne pomislijo na to, da je nasilna vselitev v tuje stanovanje kaznivo dejanje, za katerega je zagrožena denarna kaznen ali zapor do enega leta.

Temeljno sodišče v Kranju, enota Kranj, je letos obravnavalo že vrsto takih dejanj: večinoma je kršilice

dolečela pogojna kaznen, redkeje nepogojna. Vendar pa je večina kaznovanih s pogojno kaznijo kljub temu moralu v zapor: niso namreč izpolnili pogoja, da se v določenem roku - navadno je to 3 meseca - izselijo iz nasilno vseljenega stanovanja, če se imajo kam. Sicer pa je kaznovalna politika le eden od ukrepov, za katere se bo potreben v kranjski občini dogovoriti, da bi več ne prihajalo do tako velikega števila nasilnih vselitev; to je bil tudi predlog izvršnega odbora samoprispevke, ki je temeljno sodišče letos naslovil na temeljno sodišče in tožilstvo, upravne organe skupščine občine, družbenopolitične organizacije, vsekakor pa brez sodelovanja in ukrepanja večjih organizacij združenega dela tudi ne bo šlo.

L. M.

Drogocena električna energija

# Ukrepati, reden ugasne žarnica

Ce zima ne bo preostra in če ne bo dodatnih zastojev pri oskrbi z drugimi kuri in gorivi, potem letošnjo zimo in naslednjo pomlad električne ne bo manjkal - Gorenjci proizvedemo sami le 30 odstotkov potrebne električne energije, zato je zaradi naraščajoče potrošnje in tudi načrtovane gradnje elektroprojeklare na Jesenicah treba vzpodobujati proizvodnjo v malih elektrarnah in elektrarnah-toplarnah, okrepiti dovodno daljnovidno omrežje na Gorenjsko in predvsem varčevati z elektriko.

Kranj - Delovna organizacija Elektro Gorenjska je pripravila analizo elektroenergetskih razmer na Gorenjskem pozimi 1980/1981, torej v bližajoči se zimi, in v srednjeročnem obdobju do leta 1985. Napovedi redno niso rožnate, pa vseeno ni razlogov za paniko, saj je obilo možnosti in priložnosti, da žarnice ne bodo ugašale, da zaradi pomanjkanja energije ne bo zastojev v proizvodnji in da položaj pri preskrbi z goriv in kuri ne bo še težji. Potrebna bodo sicer precejšnja sredstva, veliko pa lahko prispevamo sami z umno potrošnjo energije, varčevanjem in uporabo sodobnih naprav, ki zmanjšujejo porabo energije.

Letošnja gorenjska elektrobilanca znaša 600.000 megavatnih ur, ki ji s svojo proizvodnjo dodamo še 33.000 megavatnih ur svoje proizvodnje. V letošnjih prvih petih mesecih smo dosegli 266.928 megavatnih ur, kar opozarja, da je lahko letos elektroenergetska bilanca Gorenjske prekoračena. Dodatno je treba upoštevati, da se zaradi pomanjkanja drugih goriv in kuriv potrošnja elektrike povečuje, prav tako pa potroš-

njo lahko poveča ostrežja in daljša zima, dodatno zaostrovanje pri preskrbi z drugimi gorivi in kuriv ter tudi nepotrebno trošenje električne energije. Gorenjska je namreč kot območje pri preskrbi z elektriko bolj občutljivo kot nekatera druga v Sloveniji. Smo namreč med »električno najbolj pasivnimi«, saj sami proizvedemo komaj 30 odstotkov porabljenje elektrike. Jeseni in pozimi pa je odstotek še nižji zaradi minimalne proizvodnje hidroelektrarn. Že so bili sprejeti ustrezni ukrepi za ublažitev morebitnega pomanjkanja tako da so možnosti za ugasne žarnice manjše, oziroma so minimalne, če bodo razmere normalne.

J. Košnjek

## V Bohinju omejili naložbe

*Temeljne in delovne organizacije v Bohinju so ponovno pretehtale svoja naložbena prizadevanja - Najbolj so se omejili pri Žičnicah Vogel in Hotelih Bohinj*

Bohinj - Smernice in elementi planov delovnih in temeljnih organizacij, ki delajo na področju Bohinja, prikazujejo tudi načrtovane naložbe za naslednje srednjeročno obdobje. Po podatkih so delovne organizacije v Bohinju načrtovale 779.845 tisoč dinarjev naložb. Septembra pa so pri komiteju za družbeno planiranje in gospodarsko skupščino občine Radovljica pripravili novo akcijo, se posebej, ker so delovne in temeljne organizacije nekoliko spremenile svoja planska predvidevanja. Na osnovi novih podatkov izhaja, da načrtujejo v Bohinju za 645.300 tisoč dinarjev novih naložb v naslednjih petih letih.

V Lesno industrijskem obratu Tomaž Godec v Bohinjski Bistrici planirajo za naložbe 272.000 tisoč dinarjev, ki jih bodo namenili za izgradnjo in za rekonstrukcijo posameznih obratov.

Gradbeno podjetje Bohinjska Bistrica namerava začeti z gradnjo novega objekta, del naložbenih sredstev pa bodo potrebovali še za mehanizacijo. Skupaj bodo za investicije namenili 19.570 tisoč dinarjev.

Planum, temeljna organizacija združenega dela smučarski center Kobla naj bi v svojem petletnem srednjeročnem obdobju dogradila smučarski center Kobla z ustreznimi infrastrukturnimi objekti in opremo v znesku 106.000 tisoč dinarjev.

Alpetour, temeljna organizacija žičnice Vogel pa si je začrtala precej obsežen program v znesku 161.000 tisoč dinarjev, ko naj bi s temi sredstvi postavili tri nove žičnice, uredili infrastrukturo in nabavili ustrezno opremo. V navedeni anketi pa so se omejili le na postavitev dvosededežnice v znesku 24.630 tisoč dinarjev.

Alpetour, temeljna organizacija Hoteli Bohinj predvideva gradnjo hotela Jezero, ureditev avtokampa, modernizacijo Ski hotela, adaptacijo hotela pod Voglom, gradnjo brunarice na Voglu, odkup okrepčevalnice Ukanc, adaptacijo depandanze Zlatorog. Skupni znesek za vsa ta dela znaša 121.435 tisoč dinarjev. Po dodatnem pregledu naložb pa so opustili adaptacijo hotela pod Voglom, gradnjo okrepčevalnice, adaptacijo depandanze. Po novi oceni velja gradnja hotela Jezero z restavracijo in trgovskim centrom - od prejšnjih 61.000 tisoč dinarjev na 100.000 tisoč dinarjev je razlika v skupnem znesku 5.435 tisoč dinarjev.

Kompas, temeljna organizacija hotel Stane Žagar planira izgradnjo hotela B kategorije v vrednosti 70.500 tisoč dinarjev.

Tako zdaj ugotavljajo, da delovne organizacije na bohinjskem področju večinoma niso spremenile svojih investicijskih programov za naslednje srednjeročno obdobje. Najbolj sta se omejila Alpetourjeva Žičnica Vogel in Hoteli Bohinj. D. Sedej

### SKUPNOST ZA ZAPOSLOVANJE KRAJN



## Letos 21 novih stipendistov Titovega sklada

Biti stipendist Titovega sklada je prav gotovo posebna čast in hkrati odgovornost. Titov sklad za stipendiranje je namenjen mladim delavcem in otrokom delavcem, ki se odlikujejo po učnih in delovnih rezultatih in so obenem aktivni tudi v družbenopolitičnem življenu. Bolj podrobno opredeljeni pogoji ter merila so vsako leto razvidni iz razpisa.

Ugotovili smo, da je pismo s kratko analizo, ki smo ga lani poslali organizacijam združenega dela in družbenopolitičnim organizacijam, vsekakor rodilo nekaj sadov. Na Gorenjskem smo namesto imeli v šolskem letu 1978-79 27 stipendistov Titovega sklada, za šolsko leto

1979-80 pa je bilo med kandidati izbranih 17 stipendistov, največ v Kranju, na Jesenicah in v Tržiču.

Podobna akcija je bila ponovljena tudi letos. Razpis se je sicer malo razlikoval od prejšnjih razpisov: predvsem ni več pogoj opravljanje dela v neposredni proizvodnji oziroma v osnovni dejavnosti, ampak le prednostno merilo. Zaradi tega se je povečalo število predlogov za stipendije, obenem pa je nastal strožji postopek pri izboru. Samoupravni organi za stipendirjanje v občinah so letos zato morali poleg splošne ocene zrelosti predlogov sestaviti še vrstni red kandidatov. Dokončno pa se je odločilo - kot že doslej - na republiški ravni.

Stipendije Titovega sklada so na novo pridobili mladi delavci za študij ob delu in iz dela: Alojz Pivar, Stamenko Jovanovič in Ruža Stojanovič z Jesenic, Zvone Sinkovič, Miran Klavora in Dragi Stojc iz Radovljice ter Branko Bezek iz Škofje Loke. Med otroki delavcev (učenci in študenti) pa so stipendije dobili: Roman Mur, Alenka Katnik in Roman Kalan z Jesenic; Zoran Klemenčič, Daria Salej, Jana Jenko, Ljiljana Stepančič in Dragica Seško iz Kranja; Mitja Žagar, Nejka Lorenčič, Miklavž Zornik in Boštjan Arh iz Radovljice; Andreja Mohorič iz Škofje Loke in Ciril Bitenc iz Tržiča. Ena že odobrena stipendija je dejansko že izpadla, ker kandidat ni uspel pri vpisu v šolo, tri prošnje oziroma pritožbe pa še niso rešene.

Zaželimo Titovim stipendistom, da bi bili njihovi šolski uspehi še naprej zgodni in da bodo hkrati tudi še v dobo aktivnosti v družbenopolitičnem življenu ne le učenci ali študenti, ampak tudi kasneje kot delavci.

Franc Belčič

## Meja mora zblíževati

Gorenjska lahko veliko prispeva k pospeševanju obmejnega sodelovanja s sosednjo Avstrijo - Poudarjena vloga Gorenjskega sejma in interes koroškega gospodarstva za predstavitev na naših sejmih

KRANJ - Gorenjski sejem iz Kranja, ki vedno bolj prerašča v poslovni in prireditveni center, je organiziral razgovor s predstavniki gorenjske medobčinske Gospodarske zbornice, zastopniki slovenskih organizacij na Koroškem in predstavniki kranjskega ter gorenjskega družbenopolitičnega ter gospodarskega življenga. Tema razgovora je bilo vključevanje Gorenjske v maloobmejno in gospodarsko sodelovanje z Avstrijo nasprotni ter vloga Gorenjskega sejma pri tem.

Gorenjski sejem je član interesnih skupnosti za sodelovanje z Italijo in Avstrijo, hkrati pa tudi že opravlja naloge s področja uvoza in izvoza. Zato je razumljiva njegova pobuda, da bi bile kranjske sejemske prireditve še bolj vpete v zunanjetrgovinsko menjavo in da bi bil tudi sejem priložnost za uveljavljanje izdelkov gorenjskega gospodarstva na tujem. Za Gorenjsko je izrednega pomena prav sodelovanje z Avstrijo in njeni deželi Koroško, ki je zemljepisno blizu, prav tako pa se dokaj trdne že sedanje vezi med sosedji in njunimi prebivalci. Stevilne primere uspešnega gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in Avstrijo že srečamo, znani so tudi njuni skupni nastopi v drugih državah, vendar prav na področju medsebojne neopredene menjave vse možnosti še niso izkoriscene.

Nekatere možnosti poglobljenega sodelovanja predvsem med Gorenjsko in Koroško so bile omenjene na razgovoru v Kranju. V to sodelovanje kaže prvenstveno vključevati gospodarstvo slovenske narodne skupnosti na Koroškem, vendar pa tudi drugi nosilci gospodarske dejavnosti na Koroškem ne bi smeli biti zapostavljeni. Zakaj ne bi na primer, so dejali na razgovoru, na sejmih v Kranju predstavili dejavnost slovenskih kmetijskih in drugih gospodarskih organizacij na Koroškem.

Zakaj ne bi ubrali enako pot tudi obratno. Na Koroškem vlada zanimanje za naše izdelke in organizirano sodelovanje je pot za dosego obojestranskih ciljev. Pojavljajo se še togosti, ki ne prispevajo k širjenju sodelovanja, vendar slednje niso takine narave, da jih ne bi bilo moč premostiti. Kranjski razgovor je prav tako opozoril, da je turizem eno od področij, kjer možnosti sodelovanja med sosedji, kjer je meja vedno manjša ovira, niso izkoriscene. Obojestranska turistična informacija mora biti blizu ljudem, mora biti izvirna, objektivna in pravilna. Turizem je dejavnost, kjer se srečujejo ljudje in vezi med ljudmi so tiste, ki lahko veliko prispevajo k zblíževanju dežel in držav.

J. Košnjek

### Preskrba v škofjeloški občini

## Lanska suša pojedla meso

Založenost trga z osnovnimi živiljenjskimi dobrinami je tudi v škofjeloški občini slab. Pomanjkanje posameznih vrst živil in gospodinjskih potrebščin, ki so se pojavljala v Sloveniji, tudi v škofjeloški občini niso uspeli ublažiti. Glavni vzrok je treba iskati v tem, da Škofja Loka nima enomesečnih blagovnih rezerv in bo zato ena glavnih nalog za prihodnje leto zagotoviti finančna sredstva, da bi rezerve, ki so nujnost, oblikovali. Ob tem je treba naglasiti, da so bili na tem področju narejeni določeni premiki. Tako se pripravljajo pogoji za skladitev 1000 ton sladkorja in išče se rešitev glede sredstev, ki naj bodo namenjena kot kredit preskrbovalcu za ureditev potrebnih skladis, ali pa pot sovlganje proizvajalcu.

Enako resujejo tudi preskrbo s premogom. Veletrgovina Loka se je namreč obvezala že letos sovlgati v premogovnike 1,5 milijona dinarjev, kar zagotavlja nekaj boljšo preskrbo. Vsi ti ukrepi pa zasledujejo cilj - enomesečne zaloge.

Sicer pa je prek vsega leta pričakovano predvsem pralnih prščkov, olja, kave, žarnic in seveda mesa. V poprečju je bilo v letosnjih devetih mesecih prodanega za 9 odstotkov manj govejega in junčega mesa. Se slabša pa je bila preskrba s telečjim mesom, saj je bilo na nekaterih območjih prodanega celo za 76 odstotkov manj telečjega mesa kot v enakem času lani. Prodaja svinjskega mesa pa je bila v poprečju za 15 odstotkov večja od lanske. Najbolj kritična je bila oskrba z mesom v Žireh, kjer so bile mesnice včasih popolnoma prazne.

Ceprav je škofjeloška občina ena redkih, ki regresira proizvajalcem in ne predelovalcem, klub temu letos ni bil večjega odkupa oziroma je bil manjši. Očitki so, da kmetje zadružujejo goveda čez poletje v hlevih in čakajo na ugodnejše cene. Vendar kmetovalci odločno zanikajo da bi to bilo res in pri tem pravijo, da so stroški tržne proizvodnje mesa previsoki, da bi živino imeli v hlevu dalj časa kot je potrebno. To je možno kvečljemu teden ali dva in še to le eno ali dve govedi, dalj časa pa ne. Stroški namreč po dopitanju hitreje rastejo kot raste cena in bi imel kmet živino dalj časa v hlevu le v svojo škodo.

Vzrok, pravijo, je v lanski suši, ko so na zimo prodali za tretjino več govedi, kot bi bilo potrebno ob normalnem odkusu sena in so pomlad

dočakali z veliko manjšo čredo pretekla leta. Ker pa se čreda obnovi v nekaj mesecih, posledično pri pomanjkanju meseta. Svoje je k temu dodalo tudi manjkanje perutnine, zato se slabša oskrba z govejim mesom občutila. Nasprotno pa njejera ni toliko odvisna od leta, zato pomanjkanja svinjskega meseta.

Med artikli, ki jih je začele manjkovati septembra, pa so ščanci, svinjska in rastlinska suhomoensna izdelki in južno sirup, ABC Pomurka. Ker tega ni iščelo rešitev v raznih enostranskih sporazumih, ki postavljajo trgovce v potrošnike v nepravilen položaj, saj zahtevajo zevanje sredstev, sovlganje romske kreditiranje pod pogoji, pogosto presegajo možnosti trgovcev. Posledica tega pa so višje cene in slabša preskrba.

L. Bogata



K dobrim izvoznim rezultatom Gorenjske je veliko doprinela njarska industrija.



STANE ŠINKOVEC

5

# DACHAU

Hujši od vsega pa je bil glad, neprestani morilski glad, ki je marsikoga prignal na roh blaznosti. Z besedami se ne da opisati, kako bedna je bila prehrana v Dachauu. Že tako brez najnajnejših sestavin, ki so potrebne človeškemu organizmu, tudi količinsko ni tadočala za garaško delo. Stanje se je slabšalo kar naprej, dokler niso celo količino kruha, ki je predstavljal skoraj edino hrano, znižali na 100 g dnevno. Ljudje so nenehno umirali zaradi lakote. Če so le imeli priložnost, so brskali za odpadki, lizali izpraznjene kotle za hrano, jedli travo in razna zelišča. Vse, prav vse, kar bi moglo vsaj za trenutek pomiriti prazne želodce. Toda tudi to je bilo kaznivo, če so siromaka zatolili pri tem. Ne samo v nekaterih transportih, tudi v samem taborišču so se spustili v kanibalizem in jedli celo kraste z lastnih ran samo da bi potešli neprestano, strahotno živalsko lakoto, ki jih je morila.

Nekatere je pripeljala lakota v krajo kruha s tovarišem. To je bilo v taborišču smatrano za najhujši prestopek. Nihče ni bil tako osovražen in prepovedan kot »Brotdieb«, taboriščna uprava pa je predvidela, da tatu še posebno vrsto kazni.

Posebna vrsta ljudi v taborišču so bili v taboriščni gvorici imenovani »muzelmani« (Muselmann). To so bili do skrajnosti izstradanji ljudje, ki so se znašli v stanju »vita minimum«. Sama kost prevlečena s sivkasto izsušeno kožo, brez mišic. Obraz je spominjal na masko, zenice pa so bile nenaravno razširjene in pogled apatičen. Gibali so se neverjetno počasi in se spodiktali že ob najmanjši oviri. Zamirali so tudi psihično in se prenehali zanimati za okolico.

Raztelezevanje trupel so opravljali v revirske mrtvašnici. Tu sta zlogasni kapo Bruno in esesovski zdravnik dr. Wolter ubijala jetnike, ki so imeli tetovirano kožo – zdravo in brez brazgotin. Iz nje so nato izdelovali po želji naročnikov senčnike za luči, sedla, čevlje, rokavice in damske torbice za žene esesovcev. Tu so ubijali tudi mlade ljudi s popolnim zobovjem, ker so esesovci stremeli za tem, da bi imeli na nočnih omaricah in na pisalnih mizah preparirane človeške lobanje.

V Dachauu so se v času obstoja pojavile razne bolezni, ki so terjale med jetniki mnogo žrtev. Posebno močno pa sta razredčili vrste jetnikov obe veliki epidemiji tifusa. Prva, epidemija trebušnega tifusa, je zahtevala od decembra 1942 do aprila 1943 med 1400 bolniki okrog 500 mrljev, druga, epidemija pegastega tifusa pa od 28.000 obolelih samo v prvih petih mesecih 1945 kar preko 15.000 mrtvih.

Tu je treba omeniti še poskuse na živih ljudeh (vivo-experimente).

Pri svojih uničevalnih načrtih jetnikov, so prišli nacistični oblastniki na zamisel, da bi lahko jetnike uporabljali tudi za to, da bi doprinesli razvoju in uspehu nemške znanosti. Na raznih procesih proti nacističnim zločincem po vojni je bilo ugotovljeno, da so opravljali medicinske poskuse skoraj v vseh taboriščih, od vcepljanja raznih bolezni, kirurških poskusov pri katerih so zamenjavali ljudem razne organe, sterilizacije do poskusov z raznimi kemikalijami in plini. Ugotovili so, so opravljali poskuse na več tisoč ljudeh, a poskusi niso dali nikakrnega otpljivega in koristnega rezultata.

V Dachauu so opravljali tele: vcepitev malarije, raziskave vpliva nizkih in visokih pritiskov na človeško telo, raziskave reakcije človeškega organizma na podhladitev, poskuse napraviti morsko vodo pitno, poskuse s flegmono, jetne poskuse, TBC poskuse, poskuse s kristalizacijo krvi, poskuse strjevanja krvi in kirurške poskuse.

V celoti so opravili v Dachauu poskuse na nekaj tisoč jetnikih. Samo z malarijo preko 2000. Dali niso nikakrnih koristnih rezultatov, povzročili pa so neizmerno trpljenje in gorgo. Seveda je bilo število smrtnih primerov med temi poskusnimi zajeki zelo veliko, a tudi mnogi, od tistih, ki so ostali živi, so

postali invalidi za vse življenje, če niso že prej končali v enem od številnih invalidskih transportov v plinske celice.

Preveč bi bilo opisovati vse oblike smerti, ki je prežala na jetnike na vsakem koraku. Esesovci so imeli ukaz, da kaznujejo vsak najmanjši odpor na licu mesta. Toda za upor so smatrali že to, če si je jetnik zaščitil z roko glavo pred udarcem. Navaden uboj jetnika so prikrili v poročilu z »ustreljen na begu« (Auf der Flucht erschossen), umor s smrtno injekcijo z obvestilom svojcem, da je umrl zaradi srčne kapi ipd.

Dveh načinov množičnih umorov so se posluževali v Dachauu nacistične oblasti, da bi se znebile ljudi, ki so jim bili na poti: zaplinjevanja v plinskih celicah in množičnih eksekucij.

Zaplinjevanje so opravljali pod krinko invalidskih transportov v okviru akcije »14 f 13« (tajna oznaka), ki je bila del programa tk. im. evtanazije. Invalidi so kot »nekoristne jedce« (nutzlose Ester) pošiljali v plinske celice v Hartheim pri Linzu v taborišču na Vzhodu. Toda v te transports niso vtaknili le invalidov, pač pa so izrabili priložnost in se odkrili tudi nekaterih nazizmu nevarnih političnih jetnikov. V taborišču se je teh nesrečnikov prijelo ime »nebeški odred« (Himmelfahrtkommando). Po podatkih mednarodne pozvedovalne službe, je znašalo število dachauskih jetnikov, ki so jih zaplinili samo v letu 1942 – 5127.

Od vsega začetka je bilo taborišče Dachau kraj uničevanja. Kar so druge storile plinske celice, so tu opravile krogle. Eksekucije so opravljali nad posamezniki ali pa nad celimi skupinami. Obojgence so usmrtili s streliom v tilnik (Genickschuss), z obesjenjem ali pa s smrtonosno injekcijo. Streljali so na strelišču med gospodarsko zgradbo in bunkerjem, kasneje pa pred krematorijem in na velikem strelišču v Herbertshausnu nedaleč od taborišča.

Kolikšno je bilo število ljudi ubitih v teh eksekucijah ni znano, prav tako kot ni znano celotno število smrtnih žrtev v Dachauu. Esesovska uprava si je prizadevala na vse kriplje, da bi uničila vse sledi svojih zločinov. Zadnje dni so prenehalo celo s sežigom mrljev, ki so tako ležali vsepovod po taborišču in okrog krematorija, v krematoriju pa so noč in dan sežigali akte, ki bi lahko obremenjevali esesove. Kljub temu prizadevanju pa se je nekaj le ohranilo. Na podlagi teh dokumentov, pričevanj in rekonstrukcij nekaterih dogajanj, se ocenjuje, da so usmrtili v eksekucijah 46.855 oseb večinoma sovjetskih vojnih jetnikov, v celoti pa naj bi v Dachauu našlo smrt okrog 148.806 jetnikov.

Pogled na osvojeno taborišče je bil grozoten. Krematorij je bil do stropa napolnjen z mrlji in tisoče trupel, ki so ležali vsepovod po okrog njega. Tisoče živih okostanjakov je lazilo sem ter tja po taborišču in tisoče bolnikov je ležalo priklenjenih na posteljo in čakalo pomoči.

Dachau ni bil »tovarna smrti« v toljšnem obsegu, kot so bila to mnoga taborišča na Vzhodu, predvsem na Poljskem. Za to je imel dosti premajhne zmogljivosti svojih krematorijev. Toda bil je ogromna centrala SS, kjer so se šolali esesovci za službo v koncentracijskih taboriščih in kjer so jih usposabljali za njihove roparske pohode proti drugim deželam. Bil je šola morilcev, kjer so se izšolali tekmo let najhujši zločinci, prosluli komandantje koncentracijskih taborišč kot:

Hoess – Auschwitz  
Baranowski – Sachsenhausen  
Weissenborn – Flossenbürg  
Grünewald – Hertogenbos  
Kögel – Ravensbrück, Gross-Rosen, Flossenbürg  
W. Seuss – Natzweiler  
Ziereis – Mauthausen  
Loritz – Gross-Rosen  
Krammer – Natzweiler



## Češka koča praznična

**Jezersko** – Osemdeset let že stoji Češka koča nad Jezerskim, znano in priljubljeno shajališče ljubiteljev narave, planincev in alpinistov. Jezerjani so se odločili dostenjno proslaviti jubilej. Prva praznična prireditve je bila že sredi junija, ko so v Jenkovi kasarni na Jezerskem održali razstavo o zgodovini Češke koče. Njen videz je še vedno tak kot je bil pred osemdesetimi leti. Postojanke so gradili, da bi ohranili ta prečudoviti del našega planinskega sveta slovenski. Načrt germanizacije tega dela Kamniških planin je bil z izgradnjo koče preprečen, največ zaslug za neno postavitev pa ima velik prijatelj jezerskih pastirjev kururg dr. Karl Hudomski, Čeh po rodu.

Obe svetovni vojni je preživel kača. Desetisočim je ponudila zavetje, ki so prihajali in prihajajo pod severna stena Kočne, Dolžkih skr-

bin, Grintavca in Dolgega hrba. Radi jo imajo alpinisti, ki so v počitstevi jubileja preprečili neka prvenstvenih smeri (Češka, dr. Hudomskega, Jubilejna). Zaključna slavnost ob jubileju Češke koče je bila v soboto, 11. oktobra. Slabo vreme ni preprečilo obiska. 90 ljubiteljev koče in gora se je zbralo v nežem zavetju. Mladi jezerski planinci so pripravili pester kulturni program, pred ploščo padlih jezerskih gornikov položili vence, slavnost govornik pa je bil starosta jezerskih planin in nekdanji skalaš Ludo Virnik. Po načrtih arhitekta Matja Šenka so preuredili notranjost kabravlen pa uredili vodovod, tovorni žičnico in elektrifikacijo. Obilo prestopljene dela je bilo potreben. Slavje se je zaključilo s prijetjem planinskim večerom, ognjemetom in rahlim naletavanjem snežink.

A. Karničar

## Starost ni več breme

*O delu in življenju v domu starostnikov v Tržiču govoriti negovalka Pavla Papler, ki pravi, da starost ni več breme ter da je hvaležnost na lepše plačilo in spodbuda za jeno delo*

**Tržič** – Več kot pol leta je že minilo od ustanovitve doma starostnikov Petra Uzarja v Bistrici pri Tržiču, ko so delavci zaorali ledino na tem področju. Danes so začetne težave za njimi, o njih in o vzdušju v domu pa je pripovedovala negovalka Pavla Papler.

Delo negovalke je zahtevno in odgovorno. Terja precej volje in ljubezni. Skrbeti mora za osebno higieno varovancev, za popolno nego, jih spremljati na sprehodih, obiskih pri frizerju, pri kopanju, razgibavati nepokretne. To je le nekaj osnovnih nalog negovalke, ki sčasoma postane tudi zaupnica, svetovalka in prijateljica.

Varovanci v domu sestavljajo veliko družino. Njihov urnik je pester in se začne že pred sedmo zjutraj z umivanjem. Po zajtrku pijejo kavo ali čaj. »Pravi obred imajo, ko sedejo skupaj, poklepatajti in se smeji.« pravi Pavla. Po kosilu počivajo, popoldne pa je čas za sprehode, obiske, drobne opravke, malico. Zvečer radi gledajo televizijo. »Zelo so živahni. Igrajo šah, berejo, se ukvarjajo z rožami, kanarčki, se pogovarjajo. Spodbujamo jih k aktivnosti; ne zato, da bi imeli manj dela, ampak da spoznajo in čutijo lastno koristnost. Celo zaljubijo se,« se zasmeji.

»Teže je s tistimi, ki so nepokretni ali tako hudo bolni, da so popolnoma odvisni od nas. Vendar s takimi delam najraje, ker vem, da jim zares pomagam, da sem jim potreblja.« Nekateri menijo, da je domska oskrba draga. Pozabljajo, da imajo varovanci v domu strokovno in popolno zdravniško oskrbo.

»Velik poudarek dajemo strokovni usposobljenosti zaposlenih, saj je od nas večkrat, zlasti ponoči, odvisno človeško življenje. Pomagamo si, vseh pet negovalk, kolikor nas je trenutno, pa se pripravljamo na potreben 80-urni tečaj. Rada se učim in delo z ljudmi me veseli. Svoje prejšnje zaposlitve v tovarni Peko ne pogrešam. Samo ljudje lahko vračajo hvaležnost. Seveda je njihov odnos veliko odvisen od nas samih.«

Potem se Pavla Papler razgovori, kako nekateri otroci pozabljujajo na starše, da pa so tudi izjeme. Spregovori o nočnem delu, o nedeljski službi, o utrujenosti, o tem, da jo drobne človeške drame ne smoje preveč prizadeti, čeprav se včasih težko premaguje, o nagrajevanju in samoupravljanju.

»Naši varovanci so zelo dobrni. Z vsemi skušam biti enaka. Veseli so



Pavla Papler

drobnih pozornosti; če jim pokazam da imam zanje čas, jih povprašam počutju. Ne vem, zakaj oklevajo odhodom v dom. Sodobni domi niso več, kar so bili včasih. Pogled varovanci sami urejajo doma in se ukvarjajo z različnimi konjički. Povezani smo z gospodarstvom v Tržiču in z osnovno šolo v Bratčiču iz Bistrice. Prijetja in koncerne. Najraje pa poslušam počutje.«

»Pravzaprav se človek kar navabi. Pred kratkim sem imel študijski dopust. Pošteno mi je bilo dolgočas po mojih. Dvakrat sem šla pogledat. Saj so kot otroci, ki jih imam rada. Najlepši placi zame je, kako jih srečam na cesti in mi že od daleč mahajo. Včasih kogli slišim: »Vidi, ta ja pa naša.« Razstavljam se.

Mar ni laže nositi sedmi ali oskički, če veš, da si v dobrih rokah. Danes se res nikomur ni treba starosti.

M. Fornazar



**GOBA KOT PEHAR VELIKA** – Kilogram in 83 dekagramov je tehtal gobarski velikan, premer klobučka pa je bil 84 centimetrov, ki sta ga v strahinjski gmajni našla Olga in Fonza Simonetič iz Strahinja. Kot obarja sta bližno gmano že neajkraj prehodila, pa takšne trofeje e nista našla. Odkrila sta jo slučajno, saj je bila goba bolj podobna asti pokrovki lonca kot pa jučku.

N. Sladič

### VAŠA PISMA

#### NEOPRAVIČENO ODSOTNI

Dne 9. oktobra smo krajani Bleda obravnavali naše pripombe na Centralni turistični plan. Žal pa ni bilo naučočih vseh tistih, na katere letijo ostre pripombe, to je na komunale in interesentov, ki bi na Bledu radi karkoli gradili, takih pa je kar precej.

Izgleda, da za neopravičeno odsotne krajani nismo zanimali, ker se je doslej marsikaj dalu dogovarjati pri stranskih vratih in mimo nas...

Prav bi bilo, da naše samopravno kopje zavrhimo in usmerimo točno tja, kjer odgovornost najbolj šepa.

Gradnja bazena v samem centru Bleda bi bila v nasprotju z našim naravnim okoljem; namesto novega kongresnega centra lahko z manjšimi stroški obnovimo obstoječi festivalno dvoranov nov hotel Belvedere pa je za zdaj nepotreben. Vse takšne gradnje so izvor investicijskih appetitov in so v nasprotju z našo stabilizacijo.

S sredstvi za nov hotel bi lahko usposobili precej kmetij v občini za kmečki turizem, kar bi bilo tudi za goste dovolj zanimivo. Namesto nameravanih gradenj je treba postaviti pred dejstvo komunalno službo in jo usposobili, da bo kos svojih prizadet.

Alojzij Vovk

#### DOGODEK V TRGOVINI

Zgodilo se je 25. septembra v trgovini Živil na Zlatem polju. Ob 18.20 sem prišla do blagajne, naložila kupljeno blago na pult in dodala deset starih jurjev, blagajničarka pa je medtem govorila z nekim moškim. Terjala sem vrtnute drobič, pa mi je blagajničarka odvrnila, da ji moram najprej jez plačati, čeprav sem ji pokazala v blagajni moj denar, saj je bil desetek zmečkan, blagajničarka pa ni popustila. Prosila sem, naj zaključi blagajno, pa moja prošnja do 19. ure ni bila uresničena, čeprav v trgovini ni bilo veliko strank. Na mojo zahtevo je prišla namestnica poslovodkinje, zaključila blagajno, blagajničarka pa je potlej denar le preštela, ugotovila višek in mi vrnila denar.

Upoštevam, da smo zmotljivi vsi



# Okttober – mesec varčevanja

*Varčevanje uči človeka skromnosti, odpovedovanja sedanjim zadovoljstvom v korist bodočih potreb. Prav v naši socialistični družbeni ureditvi je treba posvečati veliko pozornost vzgoji varčevalne zavesti posameznika. Kdor se namreč ni naučil varčevati s svojim premoženjem in dohodki, ta tudi ne bo imel pravilnega odnosa do družbene lastnine.*

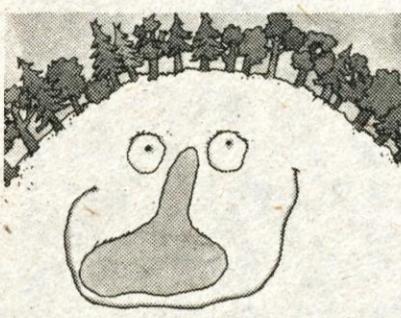
«Suha leta» se nam obetajo, to vemo, in vsak privarčevani dinar nam bo odselej pomnili veliko več, kot doslej, ko smo, priznajmo, marnidaj potratniško in brezsmiselnou razispavalni z njim. Obrniti bo treba dinar preudarno, dvakrat, trikrat, premisliti dobro vsak nakup, preden se bomo odločili zanj. Ali pa bomo raje še malo počakali in ta čas pustili denar na hranilni knjižici, tekočem računu.

Pa ne samo pri denarju. »Suha leta se obetajo tudi pri energiji, surovinah. Doslej, ko je bilo vsega na pretek, nismo dosti razmišljali o tem. Pregrevali smo stanovanja, zraven pa odpirali okna... Privovali smo si dolge izlete z avtomobilom, da smo se lahko povhvalili pred sosedji, kje vse smo bili in kako delat... Odpadni materiali so se največkrat znašli v gramozni jami, kjer se danes, če jih nismo skurili, smenujajo naše podtalne vode... Tako je bilo. Zdaj pa vemo, da se nam obetajo drugačni časi in stabilizacijski ukrepi, ki smo si jih zadal v gospodarstvu, bodo morali

najti svoje mesto tudi v naših domovih.

Združenje bank Slovenije je za letošnji oktober – mesec varčevanja pripravilo več propagandnih nastopov, tokrat pod geslom: »Smetna poraba je pravi način varčevanja.« Resnično moramo pozdraviti praktično plat njegove propagande. Izdal je namreč dve brošuri, v katerih nam našteva in opisuje načine varčevanja.

V prvi brošuri, »100 + 2 načina varčevanja« so se lotili varčevanja pri energiji v naših domovih in pri avtomobilu. S tekstrom in risbami je natančno prikazano, kako in s kakšnimi materiali bomo izolirali stene naših domov od zunaj, kako od znotraj, kakšne prihranke nam bo to prineslo. Pa tudi o izolaciji tal in stropov govorji brošura. Tudi za naš avtomobil bomo dobili vrsto dobrih napotkov, da nam bo porabil čim manj dragocenega goriva. Pa še vrsta drugih drobnih, a pomembnih napotkov za varčevanje pri vseh vrstah energije je v njej.



V drugi brošuri pa za varčevanje navdušuje naše najmlajše. Kako bodo zbirali star papir, železo, steklo za nov papir, za šipe, jeklo... S prijetnimi ilustracijami bo brošurica zagotovo navdušila ves naš mladi rod, ki lahko ogromno doprinese k oskrbovanju naše industrije z odpadnimi surovinami, da jih ne bo treba uvažati za drage surovine. Saj vemo, kako je to šlo doslej pri nas...

Je pa Združenje bank Slovenije pripravilo za mesec varčevanja tudi tri televizijske oddaje v okviru TV programske redakcije »Zrno do zrna«, v katerih bo prva spregovorila o različnih možnostih varčevanja z energijo, druga bo na kratko opisala potek akcije za zbiranje drugotnih surovin, tretja pa bo seznanila s prihodi pri deviznih sredstvih, ki jih lahko privarčujemo z doslednim varčevanjem odpadnih surovin. Za konec teh propagandnih akcij pa bo v petek, 31. oktobra na TV Ljubljana še posebna oddaja o bančništву.

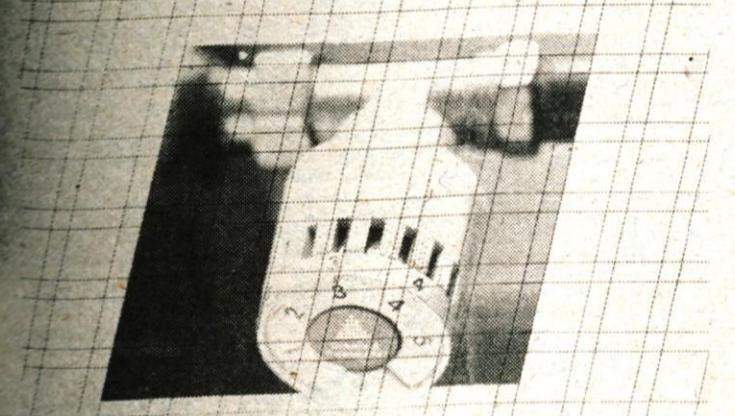
Poleg navedenega skupnega programa Združenja bank Slovenije se Ljubljanska banka – Temeljna banka Gorenjske v ta program vključuje tudi s svojim propagandnim programom. Jedro programa je namreč dopolnila še s samostojnimi prireditvami, kot so seva varčevalcev, seja propagandne komisije, seja sveta mentorjev, posvet mentorjev pionirskeh in mladinskih hranilnic, z razstavo likovnih in fotografiskih del otrok v prostorih banke na Cesti JLA 4 in podelila nagrade najboljšim udeležencem majskega razpisa Ljubljanske banke – Temeljne banke Gorenjske za najboljše likovno, literarno in fotografsko delo.

Vse te številne akcije Združenja bank Jugoslavije, Slovenije, Ljubljanske banke – Združene banke in še posebej Ljubljanske banke – Temeljne banke Gorenjske, pa imajo en sam skupen cilj, da bi varčevanje resnično postalo navada, potreba in vrlina vsakega člena naše socialistične družbene skupnosti.

LB – TBG

100 + 2

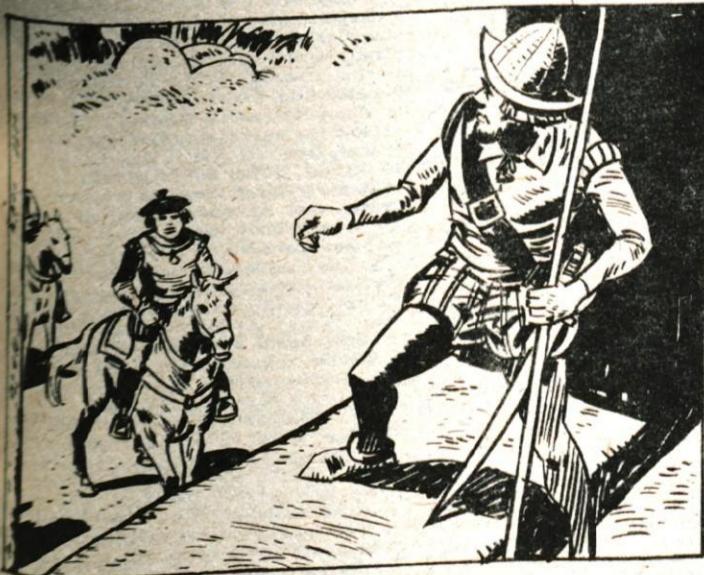
načina  
varčevanja



Josip Jurčič

## JURIJ KOZJAK

Riše: Jelko Peternej  
Priredba: M. Zrinski



«Saj sem vedel, da si zajče nature,» odgovori cigan. «Nase ne vzameš nič, na tuja ramena bi rad naložil. No, naj bo, vzamem ga, dal pa boš ved kot sto zlatnikov. Kaj naj torej storim z dečkom, ki ti je trn v nogi? »Proti večeru hodi z menihom v vas pod lipo. Če pride s svojimi pajdaši,» Petra prešine nekoliko groza, »ne domisli te tovaršije, »lahko fanta odpelješ, nihče se ne bo upiral. Meniha pa pusti živega, da bo pričal. Groza ne umori, temveč ga odpelji daleč, da ga ne bo več spremljevalcu odkupnino zase in za hlapca.»

44. Potem obljubi Peter svojemu novemu sodelavcu dvesto zlatnikov, saj bo s tem povzročil njegovemu bratu huje, kakor da bi ga umoril... Prijedzita do gradu. Vratar, ki je v svoji stražnici še svetil, kjer je pričakoval gospoda, naglo spusti viseti mostič, da stopi Peter s ciganom na dvorišče. Vse je spalo, le da hlapca čuvaja sta zašpano hodila po obzidju in gledala v megleno dolino. Peter stopi v svojo čumnato in odsteje svojemu divjemu spremljevalcu odkupnino zase in za hlapca.

45. Doda mu še polovico krvavega plačila, polovico pa mu obljubi po opravljenem delu. Cigan odjede s gradu. Vratar bi ga rad sicer ne ravno prijaznega vprašal, a si je premislil, ker je bil mož prišel z gospodom. Kmalu potem dosegla hlapca, vsa v strahu. Predramita vse tovarise s svojimi grozljivimi pripovedmi, kako so jih hoteli obesiti črni ljudje, še groznejši od Turkov. Nihče bi jima ne veroval, če ne bi pokazala, kako so se jima vrvi na rokah zajedle v kožo do krvi.

Črtomir Zorec

NEKAJ BESED O KAMNIKU  
OB NJEGOVI 750-LETNICI

(63. zapis)

Že v rani mladosti, ko sem še prebiral »indianarice« in »Krištof-Šmidove povesti, sem na naslovnicah prebral, da jih »na svitlo daje« založnik Anton Turk v Ljubljani, tiska pa Anton Slatnar v Kamniku. Isto tiskarsko ime sem potem prebral na naslovnicah številnih Cankarjevih knjig, ki so izhajale v založbi Lavoslava Schwentnerja. Da navedem le nekatere: Aleš iz Razora, Erotika, Gospa Judit, Grešnik Lenart, Hiša Marije Pomočnice, Hlapec Jernej, Križ na gori, Krpanova kobila, Milan in Milena, Romantične duše, Volja in moč pa še drugo (Aškerčeve poezije, Župančičevi Čez plan in V zarje Vidove, Podlumbarskega Gospodin Franjo). Tudi Murnovo in Kettejevo pesniško delo je bilo v samostojnih knjižicah najpoprej tiskano v Kamniku.

### TISKARSKA UMETNOST

Nekoč je tiskarstvo res veljalo za posebno »črno umetnost«, tiskarski delavci – grafiki se niso hoteli štetiti med navadne rokodelce, med obrtnike delavce. Bili so bolj šolani, zaradi narave svojega dela tudi bolj razgledani. Imeli so svoja močna strokovna društva, svoje revije, znali so brati še tako slabo čitljive rokopise pisateljev (danes zahtevajo stavci v tiskarnah le tipkopise).

In tako, če pogledamo nekatere starejše tiske, se moramo kar čuditi lepoti stavka (črk), smiselnosti zloga in estetskemu zrcalu. Da elegantnih vinjet in snažnosti tiska s mega niti ne omenim. Tiskarje so med seboj kar tekmovali, katera bo po lepoti svojih tiskov bolj slovela.

No, med te je prav gotovo sodila Slatnarjeva tiskarna v Kamniku. Seveda ne zaradi tiska Turkovih »indianaric«, pač pa zaradi reprezentačnih tiskov slovenskih klasikov (Trdina idr.), Cankarjevih knjig in drugega tehnega leposlovnja pa tudi grafično zahtevnih znanstvenih del.

Posebno občutljiv tisk pesniških zbirk je bil skoraj nedosegljiva domena kamniške Slatnarjeve tiskarske delavnice (pozneje se ji je kot enakovredna pridružila še Veitova tiskarna v Domžalah). Ljubljanske tiskarne so bile že zastarele, posebno Katoliška tiskarna – pozneje Jugoslovanska – je imela neokusen posecesijski črkovni material. Za tisk revij in ilustracijami je v Ljubljani nekaj veljala le tiskarna Maksa Hrovatin. Blaznikova tiskarna je nanovo oživila šele v letih po osvoboditvi, četudi ji še vedno pripada star primat – tisk Prešernovih Poezij.

### ANTON SLATNAR

S krajni čas je že, da predstavim moža, ki je stal za slovenski kamniške tiskarne. Bil je to bližnji rojak, v Nožicah pod Homcem dne 3. januarja 1867 rojeni Anton Slatnar.

Za stavca se je nadarjeni fant izučil v Blaznikovi tiskarni v Ljubljani. Služboval nekaj let v ljubljanski Narodni tiskarni, potem je šel v Celovec v Mohorjevo tiskarno in končno se še izpolnjeval kot

tiskarniški faktor v ljubljanski Katoliški tiskarni.

Oborožen s širokim strokovnim znanjem in s prihranki od marljivega dela se je Anton Slatnar končno postavil na lastne noge. Leta 1900 je v Kamniku začela z delom novo ustanovljena tiskarna, sprva resda še na ročni pogon, ki ga pa je že leta 1912 zamenjala električna sila.

Zaradi večje finančne zmogljivosti (nakup strojev, črkovnega materiala, graditve in adaptacij delovnih prostorov pa tudi zaradi začetnih velikih stroškov z nabavami papirja in barv) si je Slatnar za prva leta svoje tiskarske dejavnosti v Kamniku pridobil partnerja – solastnika Hinka Saxa, s katerim se je pozneje (leta 1910) razšel, ker si je Sax osnoval v Idriji lastno tiskarsko podjetje.



Vpodobitev Johanna Gutenberga izumitelja tiskarstva na vogalu stare Slatnarjeve tiskarne v Kamniku.

### GUTENBERGOVA GLAVA

K o sem hodil po starem delu Kamnika in iskal hišo, v kateri je v zadnjem obdobju – od leta 1922 dalje – delovala Slatnarjeva tiskarna, so mi povedali, da jo bom zlahka našel, ker je na njenem vogalu v višini nadstropja vdelana reliefna kamnita glava izumitelja tiskarstva Johanna Guttenberga. Tiskarne sicer v Kamniku ni več – a Gutenbergova glava še kar klubuje času. Le učena sestrelka je preveč grobo vzdana tik nad častitljivo glavo... Slika to gotovo potrdi.

Sprva je Slatnarjeva (močno me imam, da bi zapisal bolj slovenski priimek – Zlatnar) tiskarna delala v hiši Ivana Bahovca na vogalu teda ne Velike ulice in Glavnega trga. Hiša je bila pozneje porušena. L. 1906 sta Slatnar in Sax preredila tiskarno v hišo Franca Majdiča na Šutni št. 43. – L. 1922 je Anton Slatnar kupil lastno poslopje na Glavnem trgu (sedaj Titov trg) št. 40. Pritliče zadnjega trakta je preuređen v tiskarsko delavnico – tiskarno.

Komaj 59 leten je Anton Slatnar umrl za staro tiskarsko boleznijo, ki je včasih razžirala stavce zaradi dolgoletnega vdihavanja svinčenih par. Po njegovi smrti (16. maja 1926) je tiskarno vodila še kratko obdobje Slatnarjeva vdova. Leta 1931 pa sta tiskarna in tiskarske pravice od nje odkupila Ludvik Vodnik in Anton Knez, vendar pa sta tiskarno vodila še pod starim imenom »Tiskarna Slatner, d. z. o. z.«.



Radovljčani so odločno organizirali petnajsti jubilejni kros DELA. To je bila doslej najmnožičnejša udeležba doslej. V sedemnajstih kategorijah je nastopilo 1800 tekačev in tekačic.

### Jubilejni petnajsti republiški jesenski kros DELA Radovljica '80

## Udeležba presegla pričakovanja

**RADOVLJICA** – Vetrovno, toda sončno vreme in z novim snegom pokriti Julijci, Karavanke in Kamniške Alpe so dajale pravi ton letošnjemu jubilejnemu jesenskemu republiškemu krosu Dela. Odlično pripravljene proge, izredna organizacija ter najmnožičnejša udeležba doslej so bile glavne značilnosti te izredno uspešne slovenske zaključne jesenske tekaške manifestacije. Če k temu dodamo, da je nastopilo tisoč sedemstoosmedeset tekmovalcev in tekmovalk iz devetinštiridesetih slovenskih občin, ki so nastopili v sedemnajstih kategorijah, je slika te slovenske tekaške manifestacije popolnejša. Če k temu dodamo, da se je predhodnih občinskih krosov udeležilo nad 180.000 udeležencev, je to podatek, ki pove vse. Take in podobne športne prireditve so še en pokazatelj, da je telesna pripravljenost naših delavnih ljudi vedno boljša. Vse več je takih, ki se po napornem delu udeležujejo tekaških prireditiv. K uspešnemu zaključku jesenskih krosov so prispevai svoje prav vsi, od najmlajšega do najstarejšega...

### V VSEH KATEGORIJAH BORBENOST NA VIŠINI

Ze najmlajših udeleženc so pokazali, da bo jesenski kros izredno borben. Ceprav so imeli najmlajši pred seboj kilometr dolgo progno, so pokazali, da na to priredeite niso pričakovali. Borili so se za vsak meter in niso odnehalo do konca. Po pričakovanju so slavili tisti, ki so se že v prvih metrih vključili v borbo za najboljša mesta.

Z veliko napetostjo so vsi pričakovali obračun članov in članic. Člani, med katerimi je bilo nekaj znanih imen slovenske in jugoslovanske atletike, so na pet tisoč metrih pokazali, da je slovenska atletika na pravi poti, da spet prevzame vodilno mesto na srednjih progah. V prvih kilometrih je povedel Velenčan Mikelavžina, toda tečno za petami so mu sledili Celjan Lisek, Rozman in Svet. Končnega zmagovalec je bilo treba torej iskati med temi petimi tekmovalci. Na zadnjem kilometru je prišlo do prvega obračuna. Celjan Lisek, ki je tekel v zavetju Miklavžina, je v tem kilometru pospešil tempo in zmagal z desetmetrsko prednostjo pred Miklavžino.

Enako kot pri članah je bil zanimiv obračun tudi pri članicah. Tu je bila med favoriti peta z letošnjega svetovnega prvenstva na srednjih ženskih progah Mariborčanka Breda Pergar. Pergarjeva je dobro odigrala vlogu favoritine. Imela je sicer dobre nasprotnice v Celjanici Bunderovi in Ljubljanečanki Zupanom. Toda Pergarjeva je zmagal, čeprav le za nekaj metrov.

### MED VOJAKI KRANJČAN KRIŽAJ

Se posebno napeto je bilo na startu teka pripadnikov naših oboroženih sil. Svoje prvenstvo v jesenskem krosu so imeli tudi vojaki in njihove starčine ljubljanskega armadnega območja. Nad osemdeset se jih je pognalo na stribrišče metrov dolgo proga. Vojaki so tudi to pot v tem teku pokazali izredno borbenost in pripravljenost. Po prvih petstotih metrih je bilo na vodilnih mestih precej negotovo, kdo bo končni zmagovalec. Jasneje je bilo že na polovici proge. V vodstvu je bil Dragan Mišovič iz Vojske pošte Ljubljana-Polje. Tesno za petimi pa so mu sledili ostali favoriti. Med njimi smo opazili tudi znane smučarske tekače Dušana Podlogarjev, Gorij in Mojstrana Dušana Djuričeta ter alpinca Miha Magušarja. Med temi je odlično in taktično dobro tekel bivši atlet kranjskega Triglava Tomaz Krizaj. Krizaj je imel v zadnjem kilometru največ moči in zmagal pred Mišovičem.

### CELJANI MED MOŠTVI. RADOVLJČANI TRETI

Izredno napeto je bilo tudi za vsemoštveno lovorko. Najboljše so namreč čakali lepi pokali uredništva Dela. Vseeno pa so najboljši točkovni uspeh med temi moštvi imeli Celjani, ki so zmagali pred Brežicami, odlično tretje mesto pa so osvojili predstavniki organizatorja, Radovljčani. V posameznih moštvenih obračunih so se med Gorenjci odlično držali Radovljčani, Tržičani in Kranjčani, lep uspeh pa so dosegli tudi mladi tekači iz Škofje Loke.

### REZULTATI

\* ml. pionir (letnik 1968) – 1000 m: 1. Sevček (Domžale) 3:30, 2. Maček (Vič-Rudnik) 3:31, 3. Rus (Škofja Loka) 3:32, 4. Zupančič (Novo mesto) 3:34, 5. Matjaž (Velenje) 3:35, 6. Žmavc (Ptuj) 3:36; ml. pionir (letnik 1967) – 1000 m: 1. Japelj (Vič-Rudnik) 3:19, 2. Velep (Ljubljana-Belgrad) 3:22, 3. Spenda (Tržič) 3:23, 4. Hogar (Crnomelj) 3:26, 5. Novak (Ljubljana-Siška) 3:27, 6. Damiš (Ptuj) 3:29, 7. Kamenšek (Radovljica) st. pionir (letnik 1966) – 1000 m: 1. Molnar (Grosuplje) 3:08, 2. Lunar (Crnomelj) 3:11, 3. Kovačič (Maribor) 3:12, 4. Preotrotnik (Vič-Rudnik) 3:15, 5. Gramec (Bržice) 3:16, 6. Zemljšč (Postojna) 3:18, 7. Kukovica (Kranj); st. pionir (letnik 1965) – 1000 m: 1. Kočevar

(Novo mesto) 3:44, 5. Muhič (Ljubljana-Siška) 3:45, 6. Mutvar (Murska Sobota) 3:46; st. pionir (letnik 1966) – 1000 m: 1. Videc 3:35, 2. Rožič (obe Maribor) 3:36, 3. Kmet (Vič-Rudnik) 3:41, 4. Volhar (Kamnik) 3:46, 5. Cigaj (Ajdovščina) 3:47, 6. Kršman (Vrhnik) 3:48; st. pionir (letnik 1965) – 1000 m: 1. Štrav (Celje) 3:38, 2. Janečič (Novo mesto) 3:41, 3. Rihar (Vrhnik) 3:42, 4. Gramec (Bržice) 3:43, 5. Žavcer (Maribor) 3:47, 6. Bombek (Ptuj) 3:49; ml. mladinci (letnik 1964) – 1500 m: 1. Uršič (Tolmin) 5:46, 2. Kozelj (Maribor) 6:00, 3. Krničar (Kranj) 6:10, 4. Jan (Radovljica) 6:13, 5. Bučan (Kranj) 6:21, 6. Hosta (Vrhnik) 6:26; st. mladinci – 2000 m: 1. Pregelj (Maribor) 7:18, 2. Babič (Celje) 7:23, 3. Vindža (Ptuj) 7:31, 4. Skuk (Ravne) 7:43, 5. Fras (Maribor) 8:08, 6. Meglič (Tržič) 8:22; članice – 2000 m: 1. Pergar (Maribor) 7:13, 2. Bunderl (Celje) 7:15, 3. Zupan (Ljubljana-Siška) 7:21, 4. Dolenc (Ljubljana-Belgrad) 7:26, 5. Naglič (Celje) 7:28, 6. Trobec (Vič-Rudnik) 7:35; \* vsemoštvena vrstitev – 1. Celje 810, 2. Brežice 753, 3. Radovljica 724; ml. mladinci – 1. Ljubljana-Siška 2. Ljubljana-Center, 3. Celje 4. Radovljica; članice: 1. Celje 2. Velenje 3. Maribor 4. Radovljica; JLA: 1. VP 1098 Bovec, 2. VP 6375 Ljubljana Polje, 3. VP 5312 Vrhnik; veterani A: 1. Kranj, 2. Škofja Loka, 3. Vič-Rudnik, 3. Kranj; st. pionirji B: 1. Celje 2. Vrhnik, 3. Škofja Loka; ml. mladinci: 1. Maribor, 2. Celje, 3. Kamnik; st. mladinci: 1. Maribor, 2. Celje, 3. Kamnik; st. mladinci: 1. Ljubljana-Siška, 2. Ljubljana-Center, 3. Celje, 4. Radovljica; članice: 1. Celje 2. Velenje, 3. Maribor, 4. Radovljica; Piran: 10:50; članici – 5000 m: 1. Lisec (Celje) 15:28, 2. Miklavžina (Velenje) 15:35, 3. Rozman 15:40, 4. Svet (oba Celje) 15:46, 5. Anič (Velenje) 16:00, 6. Krempelj (Maribor) 16:20; veterani A – 4000 m: 1. Sitar (Radovljica) 14:01, 2. Milan (Vič-Rudnik) 14:13, 3. Kavčič (Kranj) 14:15, 4. Taler (Radovljica) 14:22, 5. Jamšek (Slovenska Bistrica) 14:31, 6. Skale (Velenje) 14:45; veterani B – 4000 m: 1. Jošt (Kranj) 14:42, 2. Riedel 14:55, 3. Kovac 14:59, 4. Premrl (vič-Rudnik) 15:04, 5. Majcen 15:07, 6. Grom (oba Ljubljana-Siška) 15:20; \* JLA – 4000 m: 1. Krizaj (VP 1098/20 Bovec) 10:08, 2. Mišovič (VP 6375 Ljubljana Polje) 10:10, 3. Menković (VP 5312 Vrhnik) 10:16, 4. Rokavec (VP 1266 Ajdovščina) 10:24, 5. Kilib (VP 6375 Ljubljana Polje) 10:24, 6. Djuric (VP 1098/30 Škofja Loka) 10:34;

\* ml. pionir (letnik 1968) – 1000 m: 1. Čeljan (Postojna) 3:34, 2. Pintar (Škofja Loka) 3:48, 3. Lesek (Maribor) 3:49, 4. Tim (Novo mesto) 3:52, 5. Lopatič (Brežice) 3:53, 6. Potočnik (Maribor) 3:54; ml. pionir (letnik 1967) – 1000 m: 1. Japelj (Vrhnik) 3:38, 2. Miklič (Maribor) 3:39, 3. Maček (Ljubljana-Siška) 3:39, 4. Gazvoda

D. Humer  
Foto: F. Perdan



Pokali Dela so bili v Radovljici razdeljeni. V pionirskih kategorijah so bili v moštveni razvrsttvosti najboljši Ločani, v mladinskih Celjani, v članski so lep uspeh dosegli Tržičani, medtem ko so v vsemoštveni razvrsttvosti slavili Celjani.

## Gorenjci v ligaških tekmovanjih

KRANJ – Sobotna in nedeljska kola v drugih, prvih in republiških ligah so prinesla gorenjskim ligalem lep uspeh. V rokometu, odbojki so dosegli pomembne zmage. Manj uspeha so imeli jugoslovanski hokejisti, ki so imeli prvi dve srečanji z hokejisti NDR. Obe srečanji na Jesenicah in Celju so namreč izgubili. Lep uspeh so dosegli tudi keglejci Triglava na posamičnem državnem prvenstvu. V ženski kategoriji je bila Zorečeva šesta, v Beogradu pa je Triglavian Urbančič osvojil odlično tretje mesto.

**NOGOMET** – V tem kolu so Kranjčani gostovali v Izoli. Toda domačini so bili boljši in brez težav premagali Triglav. V preostalih srečanjih je Rudar doma visoko dobil s Koprom. Železničar je premagal Slovana, Lendava pa Kladičar. Ilirija je brez težav dobita z Vozili, Šmartno pa je premagalo Muro.

Izidi – Izola : Triglav 3:0 (0:0), Rudar : Koper 10:3 (4:1), Železničar : Slovan 1:0 (1:0), Lendava : Kladičar 1:0 (1:0), Ilirija : Vozila 4:1 (2:0), Šmartno : Mura 3:2 (3:0).

Vodni Železničar pred Šmartnim, oba imata po dvanaest točk, kranjski Triglav je s petimi na desetem mestu.

**ROKOMET** – Rokometnica Alpresa so bile spet uspešne na gostovanju. Tokrat so z golom prednosti premagale Ino. Lep uspeh so dosegli tudi Preddvorčanke v slovenski ligi. Na domaćem igrišču so preprličivo opravile z vodilno PP Dravo. V moški slovenski ligi je tržički Pekov na gostovanju pri Usnjaju ostal praznih rok.

Izidi – ženske – INA : Alples 12:13 (5:7), Preddvor : PP Drava 19:15 (6:5), moški – Usnjari : Pekov 22:19 (12:7).

### NOGOMET

#### Pomembna zmaga Nakla

V VII. kolu rekreacijske občinske nogometne lige člani A je Naklo odpravilo Triglav z 1:0, Sava : Podbrezje 2:0, Trboje je izgubilo z novimcem v ligi Preddvorom 2:5, Kokrica je oddala točke na domaćem igrišču, rezultat 3:5.

Ponovno vodi Sava pred Triglavom in Naklom.

V članski B ligi je Visoko kljub zmagi na drugem mestu. Tekma Filmarji : Visoko je bila na pritožbo Filmarje registrirana s 3:0 za Filmarje. Rezultati 7. kola so: Filmarji : Britof 3:0, Visoko : Grintavec 3:0, Hrastje : Korotan 3:5. Vodijo Filmarji.

Pri mladincih je Senčur izgubil visoko z Naklom 0:10. Podbrezje je premagalo Primskovo 7:3, tekma Trboje : Kokrica 3:0 b. b., ker mladinci Kokrice ni bilo v Trboje.

Pionirji II. selekcije so odigrali predzadnje kolo. Derby Sava : Britof so igralci Britofa odločili v svojo korist v zadnjih minutah igre z golom Špirilarja in zmagala z 1:2. Primskovo je premagalo Preddvor z 10:1. Tekma Kokrica : Šenčur je preložena. Na leštvi vodi Kokrica.

S. Verbič

#### Kegljaško tekmovalje krajevnih skupnosti

KRANJ – Smučarski skakalci so v nedeljo na dveh skakalnicah na Gorenji Savi zaključili letošnjo sezono tekmovali na plastičnih skakalnicah. Na zaključni predviti sezoni je nastopilo več kot 100 skakalcev, med katerimi so bili tudi člani skupnosti, ki služi vojaški rok. Među tujih skakalcev pa sta nastopila dva reprezentanta avstrijske Koraka. Večina najboljših skakalcev je ta čas že na snegu. Ob temki na 30-m in 50-m skakalnici sta bili dokaj zanimivi in kvalitetni.

Rezultati – mlajši pioniri: 1. J. Debelak (Ilirija) 179,7 (23,5, 25,5), 2. Kečar (Triglav) 177,8 (24, 24), 3. Smid (Jesenice) 171,3 (23, 22,5), 4. T. Knific (Triglav), 5. Baloh (Jesenice), 6. Prem (Preddvor), 7. Košelnik (Jesenice), 8. Marjanovič (Jesenice), 9. Gašperin (Jesenice), 10. Ljubnik (Triglav); starejši pioniri: 1. Štira (Triglav) 204,0 (28,5, 27,5), 2. Semenec (Triglav) 201,6 (27,5, 28), 3. Melin (Triglav) 198,7 (26,5, 26), 4. Dolar (Jesenice), 5. Horvat (Ilirija), 6. Blažko (Preddvor), 7. Šilaj (Triglav), 8. Skrjanec (Triglav), 9. Jager (Blažkovče), 10. Kečar (Triglav); mlajši: 1. Erzen (Ilirija) 178,0 (42,4, 41,5), 2. Česen (Triglav) 174,5 (40,5, 41), 3. Kralj (Blažkovče) 169,5 (40,5, 38,5), 4. Debelak (Ilirija), 5. Semenec (Triglav), 6. Melin (Triglav), 7. Strašek (Ilirija), 8. Šilaj (Triglav), 9. Klančnik (Blažkovče), 10. Čimtar (Triglav); starejši mladinci: 1. Grimschits (KSG Celovec) 207,1 (47,48,5), 2. Pirc (Ilirija) 206,5 (47, 47), 3. Peščan (Ilirija) 200,7 (46,5, 44), 4. Tepeš (Ilirija), 5. Polanc (Ilirija), 6. Trošek (Slovene), 7. Gađpir (Triglav), 8. Čebalo (Triglav), 9. Čebalo (Blažkovče), 10. Čebalo (Triglav); mlajši: 1. Čebalo (Triglav), 2. Čebalo (Blažkovče), 3. Čebalo (Triglav), 4. Čebalo (Triglav), 5. Čebalo (Triglav), 6. Čebalo (Triglav), 7. Čebalo (Triglav), 8. Čebalo (Triglav), 9. Čebalo (Triglav), 10. Čebalo (Triglav), 11. Čebalo (Triglav), 12. Čebalo (Triglav), 13. Čebalo (Triglav), 14. Čebalo (Triglav), 15. Čebalo (Triglav), 16. Čebalo (Triglav), 17. Čebalo (Triglav), 18. Čebalo (Triglav), 19. Čebalo (Triglav), 20. Čebalo (Triglav), 21. Čebalo (Triglav), 22. Čebalo (Triglav), 23. Čebalo (Triglav), 24. Čebalo (Triglav), 25. Čebalo (Triglav), 26. Čebalo (Triglav), 27. Čebalo (Triglav), 28. Čebalo (Triglav), 29. Čebalo (Triglav), 30. Čebalo (Triglav), 31. Čebalo (Triglav), 32





**Ustanovni odbor  
Društva proti  
mučenju živali**

Spoštovani občani,  
vabimo vas na občni zbor,  
ki bo v četrtek, 13. novembra 1980 v prostorih Doma upokojencev (klet) na Planni, ob 16. uri.  
Predvajali bomo tudi film "Pomor ptičev", ki je bil predstavljen na Kongresu društev v Berlinu, na ogled bo slikovni dokumentarni material.  
Da bo udeležba čim številnejša, prosimo, da obvestite vse somišljenike in prijatelje živali.

Zamenjam vožen avto ALFA ROMEO 1300 TI za traktor ferguson 35 ali zetor 25-35. Robič Branko, Kranjska gora, Smerinje 1 9127 Ugodno prodam DIANO 6, registrirano do septembra 1981. Ogled od 15. ure dalje. Brilly, Kranj, Tomševa 24

**lesnina  
KRANJ JESENICE**

Prodam ŠKODO 110 L, letnik 1976, registrirano do 15.10.1981. Ogled vsak dan popoldan. Miljić Pero, Milje 9, Kranj 9130 Prodam dobro ohranjeno ZASTAVO 750, letnik 1968. Telefon 23-415 - Kranj 9131 Prodam ZASTAVO 750, letnik 1974, cena 2 SM. Likar Marjan, Staneta Zagorja 25, Kranj 9145 CZ 350, 7.000 km, nujno poceni prodam. Vojo, Pot za krajem 28, Kranj - Orehek 9146 Prodam ZASTAVO 750, letnik 1969, v voznom stanju. Podhart 63.

Maja CP Glas, Kranj, Stavek TK Gocevski tisk Kranj, tisk: ZP Ljudska pravica, Ljubljana. Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Moše Pijadeja 1. - Tekoči račun pri SDK v Kranju stevilka 51500-603-31999 - Telefoni: n. c. 23-341, glavni urednik, odgovorni urednik in uprava 21-835, redakcija 21-860, komerciala - propaganda, naravnina, mali oglasi in računovodstvo 23-341. Oprošteno prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

71

Zopet usmerjanje kralja, ponovno na polje d8. Smisel potete je v vezavi skakača na liniji d, kar omogoči belemu, da aktivira svojo damo in odstrani nasprotnikovo matno pretnjo po liniji a. Crni se je vdal. Sledilo pa bi lahko:

4. ... Kd8:  
5. Df8+! Kc7  
6. Dd6+ Kd8  
7. b3

Beli je dosegel položaj, v katerem mu ni težko uveljaviti materialne in pozicijske prednosti.

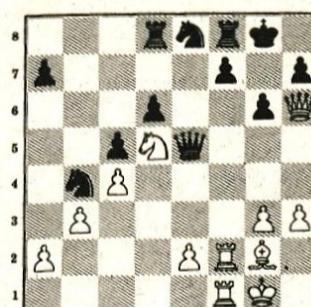


Diagram 132

Leningrad, 1924) podvojeni beli trdnjavni obvladujeta polodprt linijo f in pritiskata na kmeta f7. Beli je to izkoristil na naslednji presenetljivi način.

1. Df8+! Kf8:
2. Tf7+ Kg8
3. Se7+ Kh8
4. Tf8+ Kg7
5. Tf7+ Kh6
6. Sg8+ Kg5

Do tu so se stvari odvijale pravzaprav samotično. Beli je s šahi izsilil premik nasprotnikovega kralja na prosto. Črne figure trenutno ne morejo pomagati svojemu kralju, le dama preti udariti na polje g3. Beli je sedaj zaposilil še svojega kralja.

7. Kh2!
8. Preti 8. h4+ Kg4 9. Lf3 mat.
7. ... De2:
8. h4+ Kg4
9. Tf4+ Kh5
10. Kh3!!

Ponovna poteza s kraljem, tokrat še napadalnejša.

10. ... g5
11. g4+

Črni se je vdal. Na 11. ... Kg6 sledi 12. h5+ Kg7 13. T4f7 mat.

**KRALJ JE TUDI  
BOJEVNIK**

Kralj je zelo občutljiv na nasprotnikove napade. Vendar pa zaradi tega še ni nemočen, obojen nedejavno čakati na izid spopada figur in kmetov. V nekaterih položajih tudi sam sodeluje v napadu, celo v matnem napadu na nasprotnikovega kralja. Praviloma pa razvije svoje igralne sposobnosti šele v končnici, ko se razredči število figur.

V položaju na diagramu 132 (LEVENFIŠ - GOTGILF:

Prodam avto ŠKODA 100-L, letnik 1970, po delih. Informacije po tel. 24-301 v popoldanskem času

9135

**ZAPOSPLITVE**

Tako zaposljam KV instalaterja CK ali vodovoda. OD po dogovoru. Stare Franc, Krašnova 5a, Kranj

ŠOFER s poklicno šolo in dveletnimi izkušnjami, išče delo. Šifra: Dober Šofer 9140

**STANOVANJA**

Poštano dekle išče SOBO v Kranju ali okolici. Lahko pomaga v gospodinjstvu ali varuje otroke. Šifra: Poštena 9152

V najem vzamem ogrevano SOBO z možnostjo pranja in kuhanja ali GARSONJERO v Kranju, za dobo 3 let. Nudim enoletno predplačilo. Telefon 25-661 - int. 233 dopoldan; 064-23-702 popoldan 9134

Iščem enosobno ali dvosobno STANOVANJE na Bledu ali v okolici: Šifra: Bled 9135

Iščem SOSTANOVALCA. Pot na Jošta 28, Kranj 9136

Dvosobno STANOVANJE, lahko neopremljeno, v Kranju ali bližnji okolici, nujno najamem za dve leti. Predplačilo eno leto. Ponudbe pod: Pošten - soliden 9137

**POSESTI**

Kupim staro HIŠO ali ZEMLJSKE za hišo. Plačam takoj v devizah ali dinarjih. Paukovič Rajko, Zasavska 10, Kranj 9138

Zamenjam HIŠO v Gozd Martuljku za dvosobno stanovanje ali GARSONJERO (z doplačilom). Šifra: Okolica radovljiske občine 9139

**PRIREDITVE**

PLES v dvorani na Primskovem je vsako nedeljo. Igra ansembl TRGOVCI. 9083

**OBVESTILA**

Sedaj je pravi čas za SAJENJE VRVTNIC in DRUGIH OKRASNIH DREVNIN (LISTAVCI - IGLAVCI). Bogato izbiro le teh vam nudi DREVESNICA TUŠEK - Vodice nad Ljubljano. Odprto vsak delavnik od 8. do 17. ure 9147

KRIZANTEME - VELIKOCVETNE, PAJKOVCE in MARJETKE v različnih barvah, dobite v vrtnariji GOMZI, Podbrezje 135 9079

VSA PEDIKERSKA DELA, opravljam ob ponedeljkih od 15. do 19. ure. JAVŠOVEC, Staneta Žagarja 39, Radovljica. Informacije po tel. lefonu 75-655 9148

Kvalitetno izvajam MONTAŽO CENTRALNEGA OGREVANJA. Ponudbe sprejemam na naslov: Zatkotnik Brane, Kropa 3 - v večernih urah.

**IZGUBLJENO**

Izgubljena je bila ženska ZAPESTNICA z vgraviranim imenom »Moja 20/5«. Najditelja prosim, da jo proti nagradi vrne, ker je drag spomin. Ropret, Dvorje 52, Cerknje 9149

**POZNANSTVA**

Vdovec, upokojen, z lepim domom, iščem gospodinjo. Samo resne ponudbe pod Šifro: Lepa Gorenjska 9141

**OSTALO**

Iščem VARSTVO za otroka, starega devet mesecov, v popoldanskem času, na Bledu ali bližnji okolici. Informacije po tel. 064-77-511 9150

V najem vzamem GARAZO v bližini Vodovodnega stolpa; ter vzamem otroka v VARSTVO. Naslov v oglasnem oddelku. 9151

**ZAHVALA**

Ob boleči izgubi hčerke, sestre in tete

**IVANKE ERŽEN**

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, sodelavcem: Alpresa iz Železnikov, LTH, Klavnice in SGP Tehnika iz Škofje Loke za izraze sožalja, darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti.

Posebna zahvala strežnemu osebu iz Centra slepih v Škofji Loki in g. župniku za poslovilni obred.

Vsi njeni!

Žaluoči vsi domači!

Strmica, Bukovica, Škofja Loka, 21. oktobra 1980

**ZAHVALA**

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame in tače

**MARIJE MARINŠEK**

roj. Poklukar

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki so obiskovali mamo med njeno težko bolezni, jo tolažili in ji nudili pomoč. Posebno smo hvaležni sestri Ireni za nesebično pomoč in nego, dr. Bajžlu za zdravljenje na domu, dekanu Bahorju za poslovilni obred.

Zahvaljujemo se delovnima skupnostima O. Š. Planina Kranj in O. Š. Bovec za izraze sožalja in poklonjeno cvetje ter pevcom za žalostinke. Hvala vsem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, da rovali cvetje ter spremili mamo na njeni zadnji poti.

Silva in Helena z družinama

**ZAHVALA**

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame, sestre, stare mame in tete

**CILKE POTOČNIK**

roj. Varl

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebno zahvalo izrekamo dobrim sosedom za pomoč v najtežjih trenutkih, dr. Černetu in zdravstvenemu osebu Splošne bolnišnice Jesenice za dolgoletno zdravljenje, Radojki za poslovilne besede in pevcom iz Krope za lepo zapete pesmi. Hvala tudi sodelavcem iz kemične tovarne Podart, Zavarovalni skupnosti Triglav Jesenice, KŽK Kranj in g. župniku za poslovilni obred.

Še enkrat vsem, ki ste sočustvovali z nami, iskrena hvala!

Žaluoči njeni najdražji!

Rovte, 20. oktobra 1980

Ob boleči izgubi dragega očeta, starega očeta, sina, brata, tasta, strica in svaka

**JOŽETA BITENCA**

iz Predosej št. 17

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in sodelavcem, ki so v težkih trenutkih pomagali, nam izrazili sožalje, podarili vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebu Kirurškega oddelka Bolnice Jesenice. Hvala dr. Ažmanu in dr. Lahu za veliko prizadevnost, da bi ga ohranila pri življenu. Hvala kolektivom: Planike, Kokre - Globus in Osnovne šole Kokrica za podarjeno cvetje in organizacijama RK Preddolsje in Britof za spremstvo s praporji. Hvala tudi tov. Sajovicu za poslovilne besede ob odprttem grobu in pevcom za žalostinke, kakor tudi g. župniku za obred.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žaluoči vsi njegovi!

**OBLETNICA**

naše drage mame, stare mame, tete in sestre

**MARIJE KOVAC**

iz Arclina pri Vojniku

Ze leto dni te zemlja krije,  
v gomili tih mierno spiš,  
srce ljubeče več ne bije  
in ti se več ne prebudiš.

Kako pozabiti to gomilo,  
kjer srce tvoje spi,  
ki nam je vdano bilo,  
ki je hrepeleno in nas  
ljubilo do zadnjega dne.

Žaluoči otroci!



## Ranjenci rešeni, požar pogašen

**Kovor pri Tržiču** – V četrtek popoldne je bilo, okrog pol petih, ko je mirno vaško življenje prekinila sirena. Zagorel je Jurčkov hlev sredi Kovorja. Črn dim se je vil visoko v nebo, ogenj pa je postajal vse požrenejši.

V nevarnosti ni bilo samo poslopje, ampak tudi živila, kmetijski stroji, pridelki in ljudje, ki so se v strahu za svoje premoženje znašli sredi ognjenih zuljev. Razen tega bi plamen vsak čas lahko zajel še sosednjo stanovanjsko hišo.

Le nekaj minut je pretekelo od znaka za alarm, ko je proti Jurčkovemu hlevu že drvel gasilski avto. Priprjal je izjurjene reševalce, predniki enote civilne zaščite, ki so ranjencema brž stekli na pomoč. Ljudje so komaj spravili na varno prestrašeno živilo, traktor in nekatere poljštine, ko se je avto že drugič ustavil pred prizoriščem požara. Tokrat je pripeljal gasilce.

Močna curka, ki sta po cevah pritekla iz hidrantov, sta z dveh

strani zalila goreče poslopje. Plamen je postal vedno manjši, ko je nadoma zmanjšalo vode. Gasilci so za vsak primer že prej pripravili tudi motorko za črpanje iz bližnjega vodnjaka. Ni minila minuta, ko sta bila curka spet močna kot prej.

V četrti ure je bilo vse končano. Ranjenca sta bila rešena, požar pogoten...

Vaja, kakršno ob tednu požarne varnosti v Kovorju pripravijo vsako leto, je uspela. Pokazala je, da so gasilci in predniki enote civilne zaščite dobro pripravljeni in da bi tudi v primeru resnične nesreče hitro ter učinkovito ukrepali.

Gasilsko društvo Kovor združuje prek tristo članov iz vseh štirih naselij krajevne skupnosti. Aktivnih je 63, med njimi tudi pionirska desetina. Na sploh imajo krajanji za to dejavnost zelo veliko posluha. Podpirajo vse akcije gasilcev, če je treba, tudi z denarjem.

Gasilski dom so v Kovorju zgradili 1934. leta. Letom primerno je iztro-

šen, majhen, nefunkcionalen. Člani društva, predsednik je Lovro Stare, se zavzemajo za gradnjo novega. Upajo, da ga bodo s pomočjo občinske požarne skupnosti postavili že v prihodnjem srednjoročnem obdobju.

Bolje so preskrbljeni z orodjem in opremo. Imajo gasilski avto, novo motorko, ki je zamenjala skoraj petdeset let staro, sicer za silo še uporabno, in vse, kar gasilci pač potrebujete. V domu hranijo tudi opremo enote civilne zaščite. Ta je bila letos na občinskem tekmovanju



**Škofja Loka** – Ob Zihelrovi dnevih, ki so letos prvič tekli v Škofji Loki, bila v Alpetourov predavalnici odprta razstava Publicistična dela Boris Zihelra. Pripravili so jo Narodna univerzitetna knjižnica iz Ljubljane. Marksistični center pri CK ZKS in Skupščina občine Škofja Loka, vodstvo razstavi pa je preskrbelo škofjeloško knjižnico. – Foto: F. Perdan

## Žirovci so praznovali Prizadevnost prinaša uspehe

Žirovci so tudi letošnji krajevni praznik proslavili z velikimi delovnimi uspehi – Zgrajena je primarna in del sekundarne kanalizacije in čistilna naprava



Soboto proslavo ob krajevnem prazniku Žirov so začeli godbeniki pihalnega orkestra Alpina. – Foto: F. Perdan

Močna curka vode sta planila po poslopju in požar hitro zadušila

najboljša, na republiškem pa je osvojila solidno dvajseto mesto, kar je največji uspeh tržiških ekip do silej.

Gasilci imajo razen vaje ob tednu požarne varnosti vsako leto še pet ali šest rednih vaj; suhih, mokrih, nočnih in dnevnih. Usmerjene so predvsem v preskušanje iznajdljivosti in sposobnosti vsakega člena posebej. Ti so se zadnjič v praksi izkazali letos, ko je na smetišču v Hudem izbruhnil precej velik požar in so ga zatrali s pomočjo tržiških gasilcev.

Razen sodobni opremi in rednim praktičnim vajam posvečajo člani društva veliko pozornosti tudi usposobljenosti hidrantov. Zavedajo se, da niti oprema niti izurjenost ne bi veliko koristili, če ne bi mogli hitro do vode.

H. Jelovčan

## Sožitje narave in divjadi

**Ljubljana** – Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani so v petek, 24. oktobra, odprli razstavo Naravadijad-lovstvo, ki bo odprt do 2. novembra, pripravila pa sta jo Lovska zveza Slovenije in Zveza lovskih družin Ljubljana. To je po dveh letih spet velika lovска razstava z namenom prikazati celovitost našega lava, skrb za divjad in naravno okolje, tako potreben človeku in živalim. Razstava v Ljubljani obiskovalca zbljaga z uresničevanjem zakona o varstvu, gojitvi in lovju divjadi, z upravljanjem lovišč, samoupravno organiziranostjo tega področja, strokovnostjo ter družbeno in kulturno dejavnostjo lovcev.

Posebej je treba omeniti nekatere zanimivosti ljubljanske razstave. Lov in gojitev divjadi bosta predstavljena v delih naših grafikov, ki bodo izšla v študiji Lov in umetnost na Slovenskem. Prikazan bo razvoj lovskega orožja od 16. stoletja dalje, ki bo natančneje opisan v študiji Lovsko orožje na Slovenskem. Razstava nima le slovenskega pomena, ampak ima širši značaj. Sodeluje mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi in lovskih organizacij Avstrije in Italije ter lovskih organizacij zamejskih Slovencev: Klub prijateljev lova iz Celovca in Društvo slovenskih lovcev Julisce Krajine iz Doberdoba. Poseben del razstave bo posvečen Josipu Broz Titu in Edvardu Kardelju, velikima prijateljema lova in narave. Razstavljene bodo tudi trofeje, uplenjene od leta 1971 dalje. Skupno jih bo 1576, mnoge med njimi pa imajo laškave naslove prvakov, nagrajene s kolajnami in priznanji. Nekatere naše trofeje so med vodilnimi trofejami sveta.

V Ljubljani bo v času razstave lovска medpokrajinska konferenca, zasedanje predsedstva Lovske zveze Jugoslavije in seja komisije za trofeje mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi.

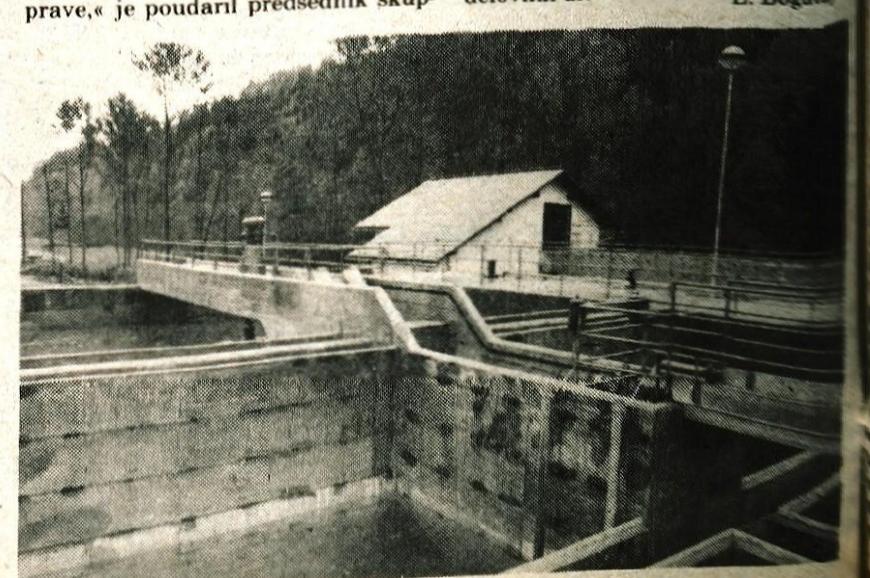
J. Košnjek

ščine krajevne skupnosti Top Oblak. »Zgrajena je bila primarna kanalizacija, ki je za Žiri nujnost, samo zaradi novih gradenj, temveč tudi zaradi zdravja krajanov. Žiri ležijo na močvirnem svetu, kar je nujno zahteva, da se odplake razlivajo. Izrednega pomena je ta čistilna naprava, ki bo zadoščala do leta 2000 in je skupaj z izgradnjo primarne kanalizacije veljala 40 milijonov dinarjev. Zgrajena pa je bila razpredelenje kurirske mreže na Gorjenskem.«

Prireditve ob žirovskem krajevnem prazniku so trajale ves teden, ko se v najrazličnejših tekmovanjih pomerili športniki, osrednja proslava pa je bila v soboto dopoldne, ko so na slavnostni seji skupščine pregledali delo zadnjega leta in podelili priznanja najbolj aktivnim krajanom, potem pa so odprli čistilno napravo ob Sori. Hkrati so proslavili tudi 35-letnico delovanja kulturno umetniškega društva Svoboda, ki ima svoje korenine v telovadnem društvu Sokol, ki je v Žireh zaživel leta 1905 in že tri leta kasneje so odprli svoj dom, ki je danes dom družbenih organizacij v Žireh. Organizacija ZRVS pa je razvila svoj prapor.

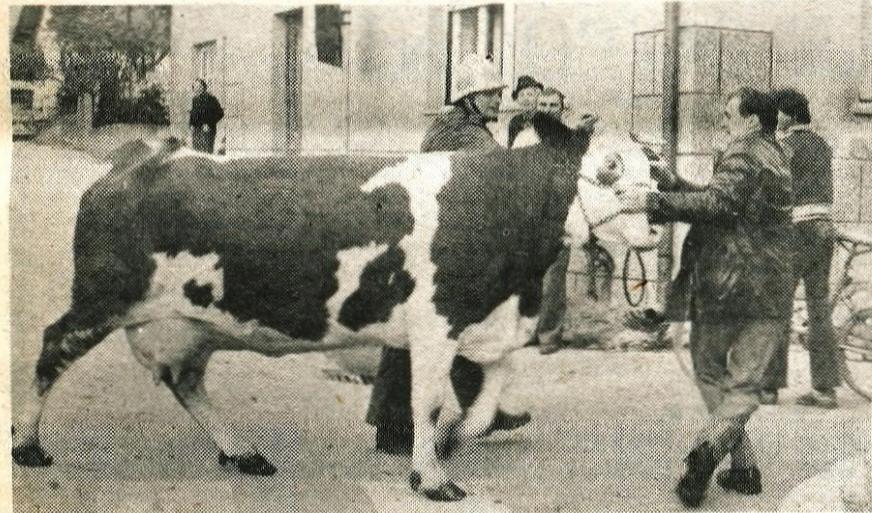
»Da je bila gospodarska in družbena aktivnost v Žireh v preteklem letu zelo velika, pričajo veliki uspehi, ki smo jih dosegli pri gradnji primarne, sekundarne in ulične kanalizacije, vodovoda in čistilne naprave,« je poudaril predsednik skup-

L. Bogata



Največja letošnja pridobitev je izgradnja primarne kanalizacije s čistilno napravo. – Foto: F. Perdan

Najprej je treba pomagati ljudem



Tudi živilo so uspeli spraviti iz »gorečega« hleva

## Izhodišča znana

**V Kranjski občini so pripravili obširno brošuro s programi aktivnosti v letošnji akciji Nič nas ne sme presenetiti – Sodelovanje vseh družbenih dejavnikov**

**KRANJ** – Delovna skupina za pripravo in izvedbo letošnje akcije Nič nas ne sme presenetiti, ki jo je imenovalo predsedstvo občinske konference SZDL, je že opravila pomembno nalogu. Izdal je posebno brošuro s programom aktivnosti akcije NNNP v kranjski občini. V njej je akcija celovito obdelana, kar daje materialu še posebno vrednost, saj se bo na njeni osnovi in na osnovi svojih programov vsak znal ponašati v letošnji akciji, ki bo zaključena prihodnje leto.

Brošura vsebuje pomembno gradivo. Uvodoma so navedeni ugotovitve in zaključki lanske akcije Nič nas ne sme presenetiti, ki so tudi ena od osnov za programiranje letošnje akcije. Obilo izkušenj že imamo in zato lanskih pomanjkljivosti ne bi smeli ponavljati. V brošuri nato sledijo izhodišča in cilji letošnje akcije, nato pa so objavljeni konkretni in z roki dopolnjeni programi družbenopolitičnih organizacij, skupščine in njenega izvršnega sveta, sekretariata za ljudsko obrambo, civilne zaščite, sekretariata za notranje zadeve, postajke milice, sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ter interesnih skupnosti družbenih dejavnosti ter gospodarstva.

V brošuri je posebej opredeljeno obveščanje in sodelovanje med nosilci akcije nasprotno, posebej obširno pa je poglavje o programih aktivnosti družbenih organizacij in društev od gasilcev do lovcev.

Letošnja akcija Nič nas ne sme presenetiti ima nekaj glavnih ciljev. Mora biti politično mobilizacijska in množična, prispevati mora k podružabljanju ljudske obrambe in družbene samozraščite. Težišče aktivnosti bo na razvijanju in usposabljanju narodne zaščite, na praktičnem usposabljanju in vodenju protoklopne, protidesantne in protizračne obrambe ter na usposabljanju najodgovornejših organov in vodstev na področju ljudske obrambe in družbene samozraščite. Težišče aktivnosti bo tudi na usmerjanju mladih v vojaške poklice, na izpopolnjevanju sistema mobilizacije, na oblikovanju in izpopolnjevanju obrambnih načrtov in na vključevanju vseh komponent odpornih v obrambo in v sodelovanje z oboroženimi silami. Po krajevih skupnostih se bodo vrstite izobraževalne oblike. Program zanj je tudi že nared, vključenih pa bo čim več delovnih ljudi in občanov.

J. Košnjek

-jk